

ลิขสิทธิ์(Copyright)

ดร.วรวงศ์ อัจฉรวรวงศ์ชัย

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

ตารางเปรียบเทียบสิทธิบัตรกับทส.ทางปัญญาอื่น

	สิ่งที่กฎหมายคุ้มครอง	การได้มาซึ่งสิทธิ	ระยะเวลาคุ้มครอง
สิทธิบัตร Patent	การประดิษฐ์, กรรมวิธี, แบบผลิตภัณฑ์	จดทะเบียน	สิทธิบัตร 20 ปี, การออกแบบผลิตภัณฑ์ 10 ปี, อนุสิทธิบัตร 6+2+2 ปี
ลิขสิทธิ์ Copyright	งานสร้างสรรค์ต่างๆ ตาม มาตรา 9 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์	คุ้มครองทันทีเมื่อได้ สร้างสรรค์งานขึ้น	โดยทั่วไป ตลอดอายุ ผู้สร้างสรรค์ + ๕๐ ปี
เครื่องหมายการค้า Trademark	เครื่องหมาย	มีสิทธิตั้งแต่ได้ใช้ เครื่องหมายการค้า การจด ทะเบียนทำให้ได้สิทธิมาก ขึ้น	ต่ออายุการจดทะเบียนได้ทุก ๑๐ ปี

- สร้างแรงจูงใจให้สร้างสรรค์งาน
- ให้สิทธิแก่สาธารณชนในการเข้าถึงงานสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม
- การคุ้มครองลิขสิทธิ์ต้องสร้างสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ทั้งสองประการดังกล่าว

การสร้างสมดุลในกฎหมายลิขสิทธิ์

- การสร้างสมดุลสะท้อนให้เห็นในกฎหมายลิขสิทธิ์ได้แก่
  - ความคิด v การแสดงออกซึ่งความคิด
  - ระยะเวลาคุ้มครองลิขสิทธิ์
  - ข้อยกเว้นการใช้อย่างเป็นธรรม
  - การสิ้นสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะของลิขสิทธิ์ (Copyright)

- ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญา
- เป็นทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง
- ทรัพย์สินสาธารณะ (Public good)
  - ไม่สามารถกีดกันการใช้บุคคลอื่น (Non-excludable)
  - การใช้โดยคนใดคนหนึ่งไม่เป็นเหตุให้คนอื่นไม่สามารถใช้ (Non-rivalous)
- กรรมสิทธิ์ V ลิขสิทธิ์ (ฎ4076/2533 — ชื่อภาพพิพาทไปพิมพ์บัตรอวยพรปีใหม่โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์)

ครอบครองทรัพย์สินในงานดนตรีกรรมได้หรือไม่?

ลิขสิทธิ์สามารถครอบครองทรัพย์สินได้หรือไม่? (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 846/2534)

- ข้อเท็จจริง
  - โจทก์เป็นผู้ประพันธ์คำร้องและทำนอง
  - จำเลยนำคำร้องและทำนองเพลงอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ไปทำสิ่งบันทึกเสียงและโสตทัศนวัสดุ โดยอ้างว่าได้รับอนุญาตจากนาย ป.
  - โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาข้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ จำเลยยกข้อต่อสู้เรื่องครอบครองทรัพย์สิน
- ศาลวินิจฉัยว่า ลิขสิทธิ์แตกต่างจากทรัพย์สินทั่วไป ดังนี้
  - กฎหมายได้กำหนดประเภทของงานที่สามารถมีลิขสิทธิ์ไว้โดยเฉพาะแล้ว
  - การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้
  - การคุ้มครองลิขสิทธิ์มีระยะเวลาการคุ้มครองที่จำกัด
  - สภาพของสิทธิไม่อาจมีการครอบครองเหมือนทรัพย์สินทั่วไป
- ดังนั้น สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์จึงแตกต่างจากกรรมสิทธิในทรัพย์สินทั่วไป จึงไม่อาจอ้างการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการครอบครองครอบครองทรัพย์สินได้

หลักการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- การคุ้มครองลิขสิทธิ์
  - คุ้มครองอัตโนมัติ (automatic protection)
  - ไม่มีพิธีการ (no formality)
  - ไม่ต้องสงวนสิทธิ์ (no copyright reservation)

shutterstock.com - 1129233182

เงื่อนไขในการ
คุ้มครองลิขสิทธิ์ตาม
กฎหมายไทย

เงื่อนไขทั่วไป

เงื่อนไขเฉพาะ

เงื่อนไขตามคำพิพากษา

เงื่อนไขทั่วไปในการคุ้มครองลิขสิทธิ์

1. คุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด ไม่คุ้มครองความคิด (expression of idea)
2. เกิดจากการริเริ่มขึ้นเอง (originality) มิได้ทำซ้ำ ลอกเลียน หรือดัดแปลง จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น
3. เกิดจากความวิริยะ อุตสาหะ (creative effort) ของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งได้ทุ่มเทกำลังสติปัญญา ความรู้ ความเชี่ยวชาญ วิชาคุณญาณ (labour skill and judgment) มิใช่สักแต่ว่าทำงานนั้นขึ้น หรืองานนั้นเกิดขึ้นโดยบังเอิญ
  - ไม่เกี่ยวกับคุณค่าของงานหรือคุณค่าของศิลปะ
  - หากงานเกิดขึ้นโดยบังเอิญ แม้จะมีราคาหรือคุณค่าก็ไม่อาจถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์)

คำพิพากษาฎีกาที่ 19350/2557

คำพิพากษาฎีกาที่ 19350/2557

- โจทก์อ้างเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ศิลปะหินทรายสามมิติ หรือ “พระพุทธรูปหันหน้าได้” และจำเลยที่ ๑ ซึ่งเคยเป็นตัวแทนจำหน่ายพระพุทธรูปโจทก์ และจำเลยที่ ๒ อดีตช่างปั้นโจทก์ เลียนแบบหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์โจทก์ และนำงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจำหน่าย จำเลยให้การปฏิเสธ
- ศาลได้สวนแล้ว มีคำสั่งว่า **คดีมีมูล** ให้ประทับรับฟ้องมาตรา ๒๗(๑) และมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญากลาง
  - งานประติมากรรมที่จะได้รับคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ต้องแสดงให้เห็นถึงความสุนทรีย์ภาพหรือคุณค่าในชิ้นงานที่ได้สร้างสรรค์ โดยผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะ หรือความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเอง **มิใช่สิ่งของที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้วมาขึ้นเป็นชิ้นงานของตน** หากผู้สร้างสรรค์ประสงค์จะขึ้นชิ้นงานโดยเลียนแบบธรรมชาติหรือสิ่งที่มีปรากฏอยู่ก่อนแล้ว งานปั้นดังกล่าวต้องมี **คุณค่าหรือลักษณะพิเศษ** หรือมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพิ่มขึ้นให้แตกต่างไปจากของเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วตามธรรมชาติ และต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะของชิ้นงานให้เพียงพอเพื่อแสดงถึง **คุณค่าของงานนั้นด้วย**
  - เมื่อพิจารณาพระพักตร์พระพุทธรูปตามวัตถุพยาน เห็นว่า เป็นพระพักตร์พระพุทธรูปเจ้าที่มีอยู่มาช้านานนับพันปีแล้ว ถือไม่ได้ว่าเป็นการสร้างสรรค์หรือใช้ความวิริยะอุตสาหะในการคิดริเริ่มขึ้นใหม่ ส่วนใบโพธิ์ก็เป็นใบโพธิ์ทั่วไปไม่ได้แตกต่างจากใบโพธิ์ตามธรรมชาติ

คำพิพากษาฎีกาที่ 19350/2557

- 1. การคุ้มครองลิขสิทธิ์เป็นการคุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด ไม่ใช่คุ้มครองความคิด หรือแนวความคิดแต่อย่างใด
- 2. งานสร้างสรรค์ที่จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องเป็นงานใหม่ (เหมือนเงื่อนไขการคุ้มครองสิทธิบัตร) และอาจจะเหมือนหรือคล้ายกับงานที่มีอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น งานอันมีลิขสิทธิ์จะต้องเกิดขึ้นโดยการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์เท่านั้น โดยไม่ได้ลอกเลียนหรือทำซ้ำงานของผู้อื่น
- 3. คุณค่าทางศิลปะ ไม่ใช่เงื่อนไขในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ แม้จะไม่มีคุณค่าทางศิลปะ หรือมีคุณค่าทางศิลปะเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่หากผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะด้วยการทุ่มเทกำลังสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ใช้ประสบการณ์ และวิจารณ์งานในการสร้างงานนั้น มีใช้สักแต่ทำขึ้น งานนั้นก็ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์
- 4. แม้ผู้สร้างสรรค์ได้ทำรูปปั้นพระพุทธรูปบนใบโพธิ์โดยเลียนแบบธรรมชาติหรือสิ่งที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว คือ พระพักตร์พระพุทธรูป ก็ถือว่าผู้สร้างสรรค์งานรูปปั้นได้สร้างสรรค์งานนั้นด้วยกรรมวิธีเริ่มขึ้นเองและด้วยความวิริยะอุตสาหะแล้ว เพราะมิใช่การสร้างงานนั้นขึ้นโดยทำซ้ำหรือดัดแปลงจากงานประติมากรรมรูปปั้นพระพักตร์พระพุทธรูปอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

ชื่อหรือหัวข้อเป็นงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์หรือไม่?

- โจทก์ฟ้องจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม เอกสารประชาสัมพันธ์อันประกอบด้วย ชื่อหลักสูตร สารสำคัญของหลักสูตร หัวข้อการอบรม อัตราค่าอบรม ชื่อวิทยากร และเอกสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะบอกให้ลูกค้านำรายละเอียดในการอบรมสัมมนา
- โจทก์นำสืบว่า เอกสารประชาสัมพันธ์ของโจทก์เป็นเอกสารสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของโจทก์เพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการของโจทก์ เป็นงานวรรณกรรมที่สร้างสรรค์โดยความเพียรพยายามอุตสาหะในการสร้างสรรค์งานดังกล่าวนี้
- ประเด็นข้อพิพาท: โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานดังกล่าวหรือไม่?

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๑๐/๒๕๕๖

- ศาลฎีกายกฟ้องข้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ โดยให้เหตุผลว่า
  - เอกสารประชาสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการเชิญชวนให้ลูกค้าของโจทก์เข้าร่วมสัมมนาที่โจทก์จัดสัมมนาขึ้น
  - ไม่ว่าจะได้จัดอบรมสัมมนา ก็ต้องระบุชื่อผู้จัดการอบรม ชื่อหลักสูตร หัวข้ออบรม ชื่อวิทยากร อัตราค่าอบรม วัน เวลา สถานที่ อบรม เพื่อเป็นข้อมูลให้ลูกค้าใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจะอบรมหรือไม่ ล้วนเป็นรายละเอียดที่ต้องระบุไว้ในเอกสารประชาสัมพันธ์โดยทั่วไป
  - ชื่อหรือหัวข้อหลักสูตรการสัมมนาตามเอกสารประชาสัมพันธ์ของผู้จัดแต่ละสถาบันจึงซ้ำกันได้ ไม่ใช่เป็นสาระสำคัญของเอกสารประชาสัมพันธ์
  - เอกสารโฆษณาประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจการของโจทก์เพื่อผลประโยชน์ของโจทก์เท่านั้น ไม่ใช่เป็นเอกสารใช้ประกอบการอบรมหรือสัมมนา หรือเป็นเอกสารที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและความวิริยะอุตสาหะสร้างสรรค์ขึ้นมา
- เอกสารประชาสัมพันธ์ของโจทก์ยังไม่ถึงกับเป็นการใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา และความวิริยะอุตสาหะที่เพียงพอถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการริเริ่มสร้างสรรค์งานนิพนธ์อันเป็นวรรณกรรมที่จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์

กฎหมายลิขสิทธิ์ชั้นสูง 1

เงื่อนไขเฉพาะ มาตรา 8

- กรณียังไม่มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็น
  - บุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
  - บุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเบิร์น หรือ ความตกลงทริปส์
  - บุคคลหรือนิติบุคคล ที่อยู่ในประเทศไทยหรือประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์
- กรณีที่ได้โฆษณาแล้ว---ผู้สร้างสรรค์งานไม่ว่ามีสัญชาติใด หรือเป็นนิติบุคคลจัดตั้งที่ใด หรือสร้างงานขึ้นที่ใด หากได้มี
  - การโฆษณาครั้งแรกในประเทศไทย
  - โฆษณาครั้งแรกในประเทศภาคีซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย
  - โฆษณาครั้งแรกในประเทศอื่น แต่ได้มีการโฆษณาดังกล่าวในประเทศไทย หรือประเทศภาคี ภายใน 30 วัน นับแต่ได้โฆษณาครั้งแรก
  - โฆษณาครั้งแรกในประเทศอื่น แต่ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือผู้มีสัญชาติประเทศภาคี ในขณะที่มีการโฆษณาครั้งแรก

การโฆษณา

- การโฆษณา หมายความว่า การนำสำเนาจำลองงานไม่ว่าในรูปลักษณะ
อย่างไรก็ตามขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดย
สำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณะชนเป็นจำนวนมากพอสมควร
ตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึงการแสดงหรือการ
ทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือ
การปาฐกถาซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำ
ศิลปกรรมออกแสดง และการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม
- ถ้าโจทก์มีสัญชาติประเทศอื่น แต่โจทก์ไม่บรรยายฟ้องว่าประเทศที่
โจทก์ถือสัญชาติเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่ง
ประเทศไทยเป็นภาคี หรือขณะสร้างสรรค์งานโจทก์อยู่ในราชอาณาจักร
หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่ง
ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการ
สร้างสรรค์งาน หรืองานของโจทก์ได้มีการโฆษณางานในราชอาณาจักร
หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่ง
ประเทศไทยเป็นภาคีแล้ว ตามมาตรา ๘ ถือว่าเป็นฟ้องอาญาที่ไม่ชอบ
ตามพรบ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญากลาง ประกอบปวิอ.
มาตรา ๑๕๘(๕) ดังนั้น แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลก็ไม่อาจลงโทษ
ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7407/2553)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7616/2560

- โจทก์มีสัญชาติไทยอายุ 25 ปี เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โดยเป็นผู้สร้างสรรค์และได้นำ
ภาพถ่ายดังกล่าวลงโฆษณาขายสินค้าทางคอมพิวเตอร์ในเว็บไซต์ ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 27, 31, 69 และ 70 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 9
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญา เห็นว่า คดีพอวินิจฉัยได้จึงให้ส่งมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้องสำหรับ
ความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 และจำหน่ายคดีสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติว่า
ด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 โดยให้โจทก์ไปยื่นฟ้องเป็นคดีใหม่ยังศาลที่มี
อำนาจพิจารณาต่อไป
- โจทก์ฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7616/2560

- แม้ฟ้องของโจทก์จะไม่บรรยายระบุว่าได้ทำการโฆษณางานครั้งแรกเมื่อใด แต่โจทก์อาจได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางานได้เมื่อโจทก์มีสัญชาติไทยและเป็นผู้สร้างสรรค์งานภาพถ่ายนั้นเองโจทก์ก็ย่อมได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวทันทีที่สร้างสรรค์งานเสร็จแม้จะยังมีได้โฆษณางานนั้น ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 8 (1) ซึ่งลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายนั้นมีอายุ 50 ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 21
- เมื่อขณะฟ้องโจทก์มีอายุเพียง 25 ปี แม้จะฟังว่าโจทก์ได้สร้างสรรค์งานนั้นตั้งแต่โจทก์เกิด งานภาพถ่ายของโจทก์ก็ยังคงอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครอง 50 ปี นับแต่โจทก์ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น จึงถือได้ว่าฟ้องของโจทก์ได้แสดงให้เห็นว่าโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายที่โจทก์สร้างสรรค์ขึ้นและยังอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 21

เงื่อนไขตามคำพิพากษา

- งานอันมีลิขสิทธิ์ต้องเป็นงานที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายวิธีโอละมาก ไม่ใช่งานสร้างสรรค์
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3705/2530 ภาพยนตร์เรื่อง "อาถรรพณ์น้ำมันพราย" มีฉากร่วมเพศระหว่างหญิงและชาย โจทก์จึงไม่อาจเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวได้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2652/2561

คำพิพากษาฎีกาที่ 2652/2561

- แม้อำนาจของตุ๊กตาจะมีขนาดเล็กและบางตัวมีอวัยวะเพศชายที่ขนาดยาวเท่าแขนของตุ๊กตาบางตัวมีอวัยวะเพศชายที่มีขนาดยาวเท่าแขนของตุ๊กตา และหน้าอกที่ใหญ่กว่าปกติรวมอยู่ด้วยกันก็ตาม แต่อวัยวะเพศชายดังกล่าวก็เป็นเพียงการเลียนแบบอวัยวะเพศชายตามธรรมชาติซึ่งแตกต่างจากอวัยวะเพศชายของมนุษย์โดยทั่วไปจึงทำให้ผู้พบเห็นตุ๊กตาของโจทก์อาจเกิดความสนใจในลักษณะขบขันมากกว่าที่จะคิดไปว่าเป็นเรื่องทางเพศหรือเป็นเรื่องอุจาดบัดสีที่นำไปสู่ความใคร่ทางกามารมณ์ได้ แม้การประดิษฐ์ตุ๊กตาของโจทก์จะมีการแสดงออกให้เห็นถึงอวัยวะเพศชายแต่ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมในการจำหน่ายสินค้าตุ๊กตาดังกล่าวให้แก่เด็กหรือเยาวชนเท่านั้น **ยังไม่ถึงขนาดที่จะรับฟังได้ว่าตุ๊กตาของโจทก์เป็นสิ่งลามกอนาจารอันขัดต่อกฎหมายและเป็นงานที่ไม่มีลิขสิทธิ์**

การออกแบบเพื่ออุปส.ในการใช้งาน ไม่อาจถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์

- พิจารณาลินค้าลูกล่อทางเลื่อนของโจทก์ที่ 1 แล้วจะเห็นว่า ลูกล่อทางเลื่อนดังกล่าวมีลักษณะของวัตถุที่ใช้งานในการทำให้สิ่งของเคลื่อนที่ได้ โดยมีคุณประโยชน์พิเศษคือมีระบบการล็อกล้อพิเศษสำหรับทางเลื่อนซึ่งรูปลักษณะของลูกล่อทางเลื่อนของโจทก์ที่ 1 เป็นไปตามข้อจำกัดของรูปแบบลูกล่อที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมและตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน รูปลักษณะที่ปรากฏจึงเป็นการสร้างลูกล่อเลื่อนขึ้นตามกรอบวัตถุประสงค์ของการใช้งาน แล้วจึงปรับปรุงรูปแบบของลูกล่อเลื่อนให้มีความสวยงามน่าดู เช่น กำหนดส่วนเว้าโค้ง ส่วนมุมและเลือกใช้สีต่าง ๆ ตามที่โจทก์ทั้งสองนำสืบ โดยความสวยงามน่าดูตามที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างนั้นไม่อาจที่จะแยกต่างหากไปจากตัวสินค้าที่มุ่งประสงค์ต่อประโยชน์การใช้สอยได้เลย พยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสองจึงรับฟังไม่ได้ว่า ลูกล่อทางเลื่อนของโจทก์ที่ 1 ถูกจัดทำขึ้นจากงานที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในแง่ใดแง่หนึ่ง หรือเริ่มต้นจากงานที่มีความงาม (Aesthetic work) เป็นจุดเริ่มต้นแล้วนำงานดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการทำให้สิ่งของเคลื่อนที่ได้ ลูกล่อทางเลื่อนของโจทก์ที่ 1 จึงไม่อาจถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ได้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 7117/2552

ข้อสอบเนติบัณฑิต 2565

- บริษัทระรอกบิน จำกัด ใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในการประดิษฐ์ตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติและได้รับสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อถ้อยสิทธิ์ในการใช้ระบบควบคุมและใช้แขนกลในการชั่ง ตวง วัด เพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเหมือนกันทุกแก้วโดยผู้ซื้อสามารถปรับแต่งรสชาติและความหวานได้ตามความต้องการและสามารถชำระเงินได้หลายช่องทาง นอกจากนี้ บริษัทระรอกบิน จำกัด ยังมีเมนูเครื่องดื่มหลายประเภทรวมกว่า ๑๗๐ เมนู เช่น ดับเบิลเอสเพรสโซ่ เป๊ปซี่น้ำแข็ง ชาเขียวญี่ปุ่น นมคาราเมล สตروبอริโปรตีน มะนาวโซดา เป็นต้น โดยแต่ละเมนูจะมีชื่อเมนูและภาพวาดเครื่องดื่มที่บริษัทระรอกบิน จำกัด สร้างสรรค์ขึ้นด้วยตนเอง บริษัทระรอกบิน จำกัด นำตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติดังกล่าวออกวางตามสถานที่ต่างๆ โดยใช้ชื่อว่า “ตู้กระรอกบิน” ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากผู้บริโภคอย่างมาก ต่อมา บริษัท สิงโตบิน จำกัด คิดค้นตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติอย่างอิสระด้วยตนเองโดยมีลักษณะ กลไกการทำงาน และประโยชน์ใช้สอย เหมือนกับตู้กระรอกบินทุกประการโดยบังเอิญ และบริษัทสิงโตบิน จำกัด คิดค้นสูตรเครื่องดื่มด้วยตนเองโดยใช้ชื่อเมนูและภาพวาดเครื่องดื่มจากตู้กระรอกบินแล้วจึงนำเอาตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติดังกล่าวออกวางตามสถานที่ต่างๆ โดยใช้ชื่อว่า “ตู้สิงโตบิน”
- ให้วินิจฉัยว่า การกระทำของบริษัทสิงโตบิน จำกัด ละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติ และละเมิดลิขสิทธิ์ในชื่อและภาพเมนูเครื่องดื่ม ของบริษัทระรอกบิน จำกัด หรือไม่ อย่างไร

ธงคำตอบ

- สิทธิบัตรการประดิษฐ์สำหรับตู้แช่เครื่องดื่มอัตโนมัติของบริษัทระรอกบิน จำกัด เป็นสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ และเป็นสิทธิเด็ดขาด ถึงแม้ว่าบริษัทสิงโตบิน จำกัด จะคิดค้นตู้สิงโตบินอย่างอิสระด้วยตนเองก็ตาม แต่เมื่อตู้แช่เครื่องดื่มสิงโตบินเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีขอบเขตของการประดิษฐ์ตามที่ระบุในข้อถ้อยสิทธิ์ของสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของบริษัทระรอกบิน จำกัด การกระทำของบริษัทสิงโตบิน จำกัด ที่ผลิตตู้สิงโตบินและนำไปใช้วางตามสถานที่ต่างๆ จึงถือเป็นการละเมิดสิทธิบัตรของบริษัทระรอกบิน จำกัด
- ส่วนการที่บริษัทสิงโตบิน จำกัด ใช้ชื่อเมนูเครื่องดื่มและภาพเมนูเครื่องดื่มในตู้สิงโตบินเหมือนกับตู้กระรอกบินนั้น ชื่อเมนูเครื่องดื่มยังไม่ถึงกับเป็นการใช้ความรู้ความสามารถ สถิติปัญญา และความวิริยะอุตสาหะที่เพียงพอถึงขนาดที่จะถือว่าเป็นการริเริ่มสร้างสรรค์งานนิพนธ์อันเป็นวรรณกรรมที่จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ บริษัทระรอกบิน จำกัด จึงไม่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในชื่อเมนูเครื่องดื่มดังกล่าว ดังนั้น การที่บริษัทสิงโตบิน จำกัด ใช้ชื่อเมนูเดียวกันจึงไม่ถึงว่าละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัทระรอกบิน จำกัด แต่การที่บริษัทสิงโตบิน จำกัด นำภาพเครื่องดื่มที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยบริษัท ระรอกบิน จำกัด มาใช้กับตู้สิงโตบินโดยไม่ได้รับอนุญาตจากบริษัทระรอกบิน จำกัด จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการทำงานศิลปกรรม ประเภทงานจิตรกรรม ของบริษัทระรอกบิน จำกัด ตามมาตรา ๒๗(๑) แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นอกจากนี้ เมื่อบริษัทสิงโตบิน จำกัด นำตู้สิงโตบินวางตามสถานที่ต่างๆ เพื่อจำหน่ายเครื่องดื่ม ยังถือได้ว่าบริษัทสิงโตบิน จำกัด ละเมิดลิขสิทธิ์โดยการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานศิลปกรรมที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัทระรอกบิน จำกัด เพื่อหากำไร โดยบริษัทสิงโตบิน จำกัด ครอบครองแล้วว่าภาพเครื่องดื่มนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของบริษัทระรอกบิน จำกัด จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมของบริษัทระรอกบิน จำกัด ตามมาตรา ๓๑(๒) แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้วย

งานสร้างสรรค์ 9 ประเภทตาม มาตรา 6 พรบ. ลิขสิทธิ์

- 1. งานวรรณกรรม (หนังสือ จุลสาร สิ่งพิมพ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์)
- 2. งานนาฏกรรม (ทำรำ ทำเต้น ฯลฯ)
- 3. งานศิลปกรรม (จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย ศิลปะประยุกต์)
- 4. งานดนตรีกรรม (ทำนอง ทำนองและเนื้อร้อง ฯลฯ)
- 5. งานสิ่งบันทึกเสียง (เทป ซีดี)
- 6. งานโสตทัศนวัสดุ (วีซีดี ดีวีดี ที่มีภาพหรือมีทั้งภาพและเสียง)
- 7. งานภาพยนตร์
- 8. งานแพร่เสียงแพร่ภาพ
- 9. งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี วิทยาศาสตร์ หรือศิลปะ

งานวรรณกรรม

- พรบ. ลิขสิทธิ์ มาตรา 4 “วรรณกรรม” หมายความว่า งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียนสิ่งพิมพ์ หรือ ปาถกฐา เทศนา คำปราศรัยสุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อาจถือเป็นงานโสตทัศนวัสดุได้ด้วย
- ถึงแม้ว่าบทความเกี่ยวกับวิตามินจะเป็นการนำเอาข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาเรียบเรียง แต่หากบทความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงทักษะ การตัดสินใจ และความวิริยะอุตสาหะ (Skill, judgment and effort) ในการนำข้อมูลที่มีอยู่มาเรียบเรียงเป็นบทความแล้ว ก็สามารถเป็นงานสร้างสรรค์ (Originality) และถือได้ว่าบทความดังกล่าวเป็นงานวรรณกรรม (Literary work) อันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 11047/25551)

โปรแกรมคอมพิวเตอร์

- มาตรา 4 บัญญัติว่า “โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน หรือเพื่อให้ผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด”
- ข้อมูลในเว็บไซต์ของโจทก์ที่เป็นภาษาอังกฤษอันเกี่ยวกับการซื้อขายบ้าน ที่ดิน สื่อการนัดพบชาวต่างชาติ บริการรับทำวีซ่า รับผิดชอบค่าธรรมเนียม การให้บริการแปลภาษา บริการเช่ารถยนต์ และธุรกิจเกี่ยวกับผ้าไหมไทย มีใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ที่เป็นภาษาเครื่อง (machine language) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เขียนด้วยภาษาเครื่องเรียกว่า “object program” (ออบเจกต์โปรแกรม) หรือเป็นภาษาระดับสูง (high level language หรือ source language) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เขียนด้วยภาษาระดับสูงเรียกว่า “Source program” (ซอร์สโปรแกรม) ดังนั้น ข้อมูลของโจทก์ดังกล่าวจึงมีใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (คำพิพากษาที่ 7586-7587/2555)

การทำซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ถูกทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ก็ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นต้น

- การทำซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำซ้ำจากบันทึกของงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้เสียหายอนุญาตให้ทำขึ้น หรือทำซ้ำจากบันทึกของงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีผู้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย ก็ล้วนเป็นการกระทำต่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ซึ่งถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 30 (1) เพราะชุดคำสั่งที่เขียนด้วยภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (source code) หรือภาษาเครื่อง (object code) อันเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 4 ซึ่งบันทึกอยู่ในงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายหรือบันทึกอยู่ในบันทึกของงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายนั้นเป็นผลงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายที่ได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 4 และ 6
- ฎีกา 4488/2559

การนำแผนที่มาปรับปรุงเพิ่มเติมให้สวยงามไม่ถือเป็นงานตัดแปลง อันมีลิขสิทธิ์ ตามมาตรา ๕

- แผนที่ทางหลวงเป็นเอกสารราชการของกรมทางหลวงโจทก์ได้ขออนุมัติกรมทางหลวงเพื่อจัดพิมพ์โดยโจทก์ได้นำแผนที่ของกรมทางหลวงมาปรับปรุงเพิ่มเติมให้สวยงามเมื่อความเหมาะสมในการใช้ แต่โจทก์มิได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอันเป็นสาระสำคัญจากแผนที่เดิมแต่อย่างใดสำหรับสัญลักษณ์ต่างๆรวมทั้งรูปแบบเข็มทิศและเส้นมาตราส่วนตลอดจนแผนภูมิระยะทางระหว่างจังหวัดในแผนที่ทางหลวงในประเทศไทยก็เป็นสัญลักษณ์สากลและใช้กันทั่วไปในแผนที่ต่างๆซึ่งบุคคลทั่วไปก็ย่อมมีสิทธิใช้ในงานที่โจทก์ทำจึงเป็นการปรับปรุงเล็กน้อยโดยลอกเลียนมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้วและใช้กันทั่วไปโจทก์ไม่ใช่ผู้คิดค้นหรือสร้างสรรค์ขึ้นโดยความคิดริเริ่มของโจทก์เองจึงไม่มีลิขสิทธิ์ในสัญลักษณ์แผนภูมิระยะทางรูปแบบเข็มทิศและมาตราส่วนในแผนที่ทางหลวงในประเทศไทยการที่โจทก์เพียงแต่ได้นำแผนที่ของกรมทางหลวงมาแบ่งส่วนใหม่รวมเป็นรูปเล่มและให้สีเท่านั้นถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแผนที่ทางหลวงของกรมทางหลวงในสาระสำคัญถึงขนาดสร้างสรรค์ขึ้นใหม่อันจะพอถือได้ว่าเป็นการตัดแปลงโจทก์จึงไม่ได้ลิขสิทธิ์ในรูปแผนที่ทางหลวงในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521 มาตรา 9 ประกอบมาตรา 4 ฎีกา 4486/2539

นาฏกรรม

- “นาฏกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใดด้วย
- เฉพาะ “งานที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว” เท่านั้น เช่น เดินไซน เดินบัลเลต์
- ไม่รวม การเต้นเบรกแดนซ์ ดิสโก้แดนซ์ เพราะไม่ได้ประกอบขึ้นเป็นเรื่องเป็นราว
- “การแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว” นั้นหมายถึง การแสดงที่มีลักษณะทำนองเดียวกับ การรำ การเต้น การทำท่า ด้วย **ไม่รวมถึงการแสดงละคร การแสดงภาพยนตร์ ซึ่งไม่ใช่ งานนาฏกรรม** แม้ว่าจะมีการแสดงที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวตามบทละคร
- ฎ 2681/53 เกมโชว์ไม่ใช่งานนาฏกรรมเพราะผู้เล่นเกมโชว์มีอิสระที่จะกระทำการใดได้ภายใต้กรอบกติกาที่กำหนดไว้ดังกล่าว เพื่อให้ตนชนะการเล่นเกมนั้นได้ หากว่าผู้เล่นเกมโชว์จะต้องปฏิบัติตามรูปแบบและกฎกติกาที่กำหนดไว้โดยไม่มีอิสระ เพราะหากเป็นเช่นนั้น เกมโชว์คงไม่ใช่การแข่งขันที่แท้จริง เกมโชว์จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับการแข่งขันกีฬา และไม่ใช่งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว อันจะถือว่าเป็นงานนาฏกรรม

ศิลปกรรม

- งานจิตรกรรม —งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง
  - ทำลงบนวัสดุใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็น กระดาษ ผ้า อีฐ หิน ดิน ททราย
- งานประติมากรรม— ต้องเป็นงานที่มีรูปทรง มีส่วนเล็ก ส่วนนูน ปรากฏเป็นรูปปริมาตรที่สัมผัสจับต้องได้ และผู้สร้างสรรค์จะต้องใช้ฝีมือและความวิริยะอุตสาหะทำขึ้นด้วย หากเพียงแต่ทำงานนั้นขึ้นมาอย่างหยาบๆขาดความประณีต จะไม่ถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์
- งานภาพพิมพ์ —งานศิลปกรรมที่สร้างโดยการวาดเขียนลงบนวัสดุเพื่อพิมพ์ด้วยหมึก
- งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์

ศิลปกรรม

- งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพ โดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจกและล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใดๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น
- โจทก์เป็นผู้ทำหรือก่อให้เกิดหนังสือชื่อผลไม้ชุดที่ 1 ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถในฐานะสำนักพิมพ์สร้างสรรค์งานด้วยการทุ่มเทความรู้ วิจารณ์ญาณ ฝีมือ แรงงาน โดยขั้นตอนถ่ายรูปผลไม้ต้องคัดสรรผลไม้ที่มีผลสมบูรณ์จากจังหวัดระยอง และจับบุริมาทำความสะอาด จัดวางตำแหน่งผลไม้จากนั้นก็มีทีมงานช่างถ่ายภาพรูปลงในฟิล์มใหญ่แล้วนำภาพไปสแกนโดยระบบคอมพิวเตอร์เสร็จแล้วมีข้อมูลอธิบายเกี่ยวกับผลไม้ประกอบรูปผลไม้ จึงถือได้ว่าโจทก์ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะในการจัดทำหนังสือผลไม้ชุดที่ 1 แล้วภาพถ่ายรูปผลไม้จึงเป็นงานศิลปกรรมประเภทงานภาพถ่าย ส่วนข้อมูลอธิบายผลไม้เป็นงานวรรณกรรมประเภทสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 6 (คำพิพากษาที่ 5259/2549)

งานศิลปกรรม

• งานสถาปัตยกรรม

1. งานออกแบบอาคารสิ่งปลูกสร้างที่สามารถนำไปใช้ก่อสร้างได้แล้ว ไม่ใช่เป็นเพียงแบบร่าง หรืออยู่ในชั้นความคิดเท่านั้น
2. งานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอกอาคารซึ่งปลูกสร้าง
3. งานออกแบบตกแต่งบริเวณของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เช่น สนามหญ้า สวนหย่อม เป็นต้น
4. งานออกแบบสร้างหุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง เช่น แบบหุ่นจำลอง แบบอาคารสรรพสินค้า แบบหุ่นจำลองสะพานข้ามแม่น้ำ เป็นต้น

ศิลปะประยุกต์ งานที่นำเอางานตาม (1) ถึง (6) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น เช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้ หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า

- มุ่งเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ใช่เพื่อชื่นชมคุณค่าในตัวงานนั่นเอง

ตัวอย่างงานศิลปะกรรม

- โจทย์ที่ผลิตปากกาออกจำหน่ายโดยมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนหลายขั้นตอน ตั้งแต่การออกสำรวจและทำการวิจัยทางการตลาด เพื่อทราบความนิยมและความต้องการของผู้ใช้ปากกาลูกกลิ้ง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาให้กรรมการและลูกจ้างของโจทย์ที่งัดทำการคิดค้นรูปทรงและลวดลายของปากกา โดยยกวางในกระดาษและปรึกษาหารือกันจนได้รูปทรงและลวดลายเป็นที่พอใจ จึงได้มีการเขียนแบบทำหุ่นจำลองออกแบบชิ้นส่วนแม่พิมพ์กับหุ่นจำลองของปากกาดังกล่าว ซึ่งเป็นงานสร้างสรรครูปทรงที่เกี่ยวกับทำแม่พิมพ์และผลิตปากกาทั้งสองแบบดังกล่าวออกจำหน่ายถือได้ว่ากรรมการและลูกจ้างของโจทย์ที่งัดดังกล่าวเป็นผู้ทำและก่อให้เกิดงานในแบบปากกาทั้งสองแบบดังกล่าวขึ้น **โดยความคิดริเริ่มของตนเอง**
- แบบปากกา ค. และแบบปากกา ล. เป็นงานสร้างสรรค์อันเกิดจากการนำเอาการสร้างแบบพิมพ์รูปลักษณะของปากกาและแบบแม่พิมพ์ซึ่งเขียนด้วยลายเส้นประกอบเป็นรูปทรงอัน **เข้าลักษณะศิลปกรรมประเภทงานจิตรกรรม** และงานสร้างแม่พิมพ์กับหุ่นจำลองของปากกาดังกล่าวซึ่งเป็นงานสร้างสรรครูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้ **อันเข้าลักษณะศิลปกรรมประเภทงานประติมากรรม** มาประกอบเข้าด้วยกันและสร้างชิ้นเป็นปากกาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการขีดเขียนและเพื่อประโยชน์ทางการค้าอันเป็นประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานจิตรกรรมและประติมากรรมดังกล่าวจึงเป็นงานศิลปะประยุกต์อันอาจได้รับความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 (คำพิพากษาที่ 6379/2537)

งานดนตรีกรรม, โสตทัศนวัสดุ

- งานดนตรีกรรม หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้องไม่ว่าจะมีทำนองและคำร้อง หรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว
  - จะต้องมีทำนองเป็นสำคัญ ฎีกาที่ 9602/2554 เด็กดอยใจดี
  - รวมถึงโน้ตเพลง หรือแผนภูมิที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว
  - คำร้องหากได้ร้อยกรองถ้อยคำขึ้นเป็นเรื่องราว ไม่ใช่เพียงคำคมสั้นๆ ที่ไม่เป็นเรื่องราว ก็ถือว่าเป็นงานวรรณกรรม
- งานโสตทัศนวัสดุ หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างไร อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบงานนั้นด้วยถ้ามี
  - เช่นวีดีโอเทป

เอาชื่อเพลงไปเผยแพร่ไม่ใช่ละเมิดงานดนตรีกรรม

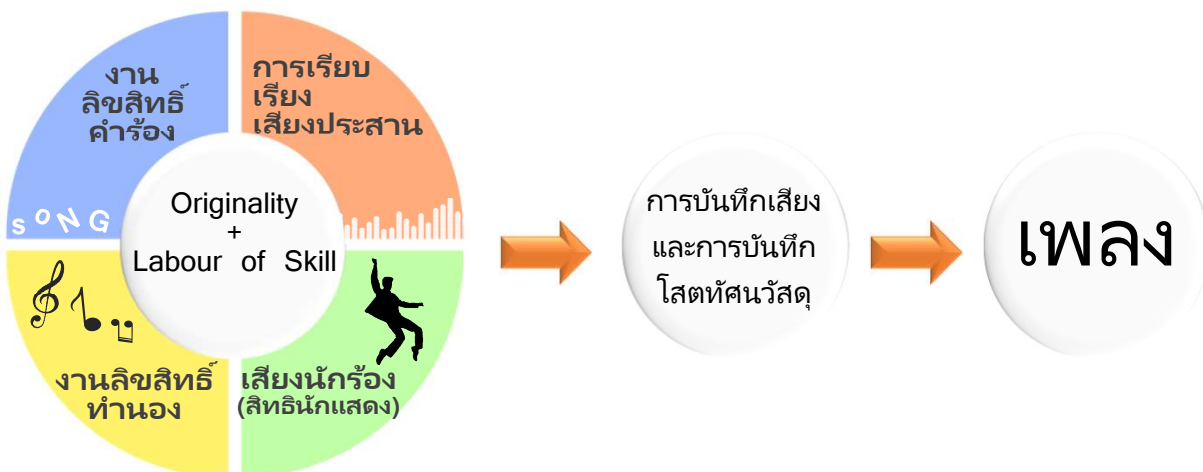
- โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันนำเพลง “วันเวลา” และเพลง “เจ็บนิดเดียว” ไปลงโฆษณาเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ และเผยแพร่ทางโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์
- ทางใต้สวนโจทก์ได้ความว่า บริษัทจำเลยที่ 1 ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ด้วยข้อความว่า “หมดปัญหาภิภาษาต่างดาวด้วย SOKEN VCD & DVD ชื่อเพลง MP3 เป็นภาษาไทย” และมีข้อความว่า “แสดงหน้าจอ MP3 แบบภาษาไทย จาก VCD SOKEN 190” อยู่ใต้จอภาพเครื่องรับโทรทัศน์ ซึ่งมีข้อความในจอภาพนั้นว่า “แผ่นดีสก์ MP3 01 วันเวลา 02 “เจ็บนิดเดียว” ส่วนสเปคโฆษณาทางโทรทัศน์ก็เป็นการโฆษณาเช่นเดียวกับที่ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์
- งานเพลงเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทดนตรีกรรม ซึ่งงานดนตรีกรรมที่จะถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ มาตรา 4 จะต้องมิใช่ทำนองเพลงหรือโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้วเป็นหลัก จะมีคำร้องด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าทั้งเฉพาะคำร้องหรือชื่อเพลงยังไม่ถือว่าเป็นงานดนตรีกรรมอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการเอาแต่ชื่อเพลง “วันเวลา” และชื่อเพลง “เจ็บนิดเดียว” มาโฆษณาเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่านั้นมิได้นำทำนองเพลงหรือโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานและคำร้องของเพลงทั้งสองดังกล่าวอันเป็นงานดนตรีกรรมมาโฆษณาเผยแพร่ต่อสาธารณชนแต่อย่างใด
- การกระทำของจำเลยทั้งสามไม่เป็นการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรมของโจทก์ (คำพิพากษาที่ 826/2548)

ภาพยนตร์, สิ่งบันทึกเสียง

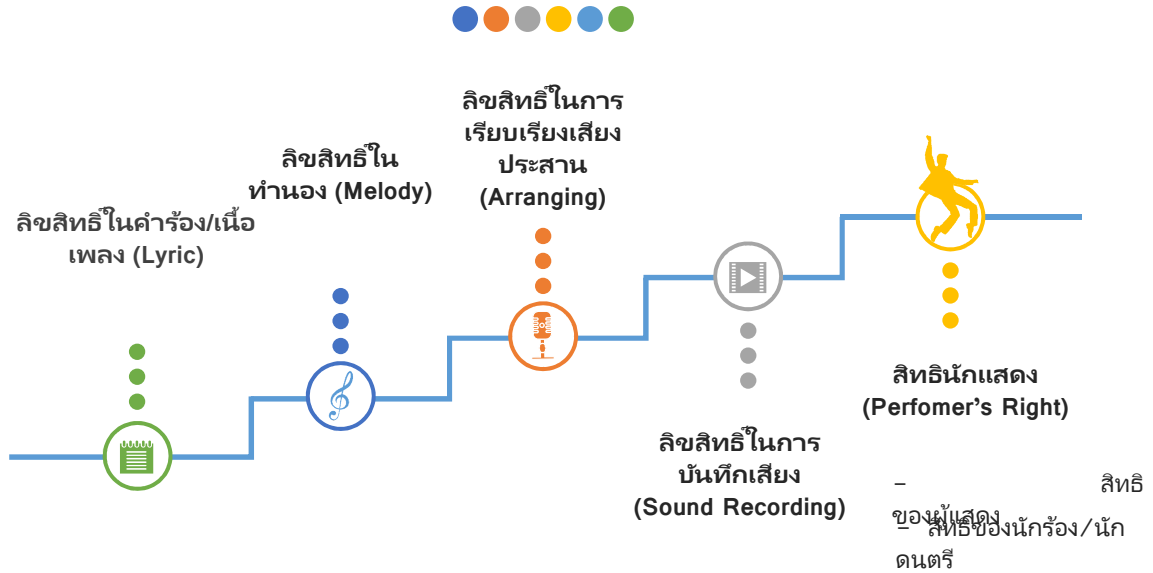
- ภาพยนตร์ หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่นเพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วยถ้ามี
  - วีดีโอเทปได้รับการคุ้มครองทั้งในรูปโสตทัศนวัสดุ และภาพยนตร์
- สิ่งบันทึกเสียง หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใดใด อันสามารถนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น
  - เป็นสิทธิข้างเคียงเท่านั้น
  - เช่น แผ่นเสียง ซีดี เทปคาสเซท

ลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์เพลง

ความคุ้มครองทางกฎหมายของลิขสิทธิ์เพลง (Song)

งานแพร่เสียงแพร่ภาพ, งานอื่นใด

- งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณะชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและ/หรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน
  - สถานีโทรทัศน์ที่ทำสัญญาขออนุญาตถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาจากผู้จัดการแข่งขันในต่างประเทศโดยตรงจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพการแข่งขันกีฬา เพราะเป็นผู้ทำการแพร่เสียงแพร่ภาพการแข่งขันกีฬานั้น ผู้จัดการแข่งขันกีฬาไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ เพราะไม่ใช่ผู้ทำการแพร่เสียงแพร่ภาพ
  - การแข่งขันกีฬาไม่ใช่งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทใดประเภทหนึ่งในเก้าประเภท จึงไม่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์
- งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
  - การสลักลอยลายบนร่างกาย
  - การออกแบบลายผม
  - การเพ้นท์ลวดลายบนเล็บ

เกมโชว์เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทใดบ้าง?

- โจทก์กล่าวอ้างว่าตนเป็นเจ้าของรูปแบบเกมโชว์ **intercities** ในฝรั่งเศส เป็นงานศิลปกรรมประเภทงานภาพร่าง ภาพประกอบ งานสถาปัตยกรรม รวมกันเป็นศิลปะประยุกต์ จำเลทำซ้ำ ดัดแปลง เอาไปทำรายการเกมโชว์ **Thailand amazing games** และนำไปแพร่เสียงแพร่ภาพโดยไม่ได้รับอนุญาต
- โจทก์ฟ้องคดีแพ่งว่าจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ งานศิลปกรรม งานนาฏกรรม และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ เรียกค่าเสียหาย 730 ล้านบาท และเดือนละ 672 ล้านบาท
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯกลาง ยกฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ 2681/2553

- งานสถาปัตยกรรม---ต้องเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง (Building) ไม่ใช่เป็นเพียงการออกแบบตกแต่งสถานที่ที่ใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ โดยตรง สำหรับงานภาพร่างและงานภาพประกอบนั้น
- งานภาพร่าง และงานภาพประกอบ----จะต้องเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์ด้วย ไม่ใช่งานภาพร่างหรืองานภาพประกอบใด ๆ ก็ได้
- งานศิลปะประยุกต์--เมื่อรูปแบบรายการเกมโชว์ไม่อาจพิจารณาว่าเป็นงานภาพร่าง งานภาพประกอบ และงานสถาปัตยกรรมแล้ว ย่อมไม่อาจเป็นงานศิลปะประยุกต์ตามฟ้องได้
- งานนาฏกรรม--- การเล่นเกมโชว์จึงเป็นเช่นเดียวกับการแข่งขันกีฬา หากงานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราวอันจะถือได้ว่าเป็นงานนาฏกรรมได้
- งานแพร่เสียงแพร่ภาพ--- ไม่ปรากฏว่าการกระทำของจำเลยนั้นจะเป็นการละเมิดงานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงแพร่ภาพทางโทรทัศน์ตามมาตรา 29 (1) - (3) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 แต่อย่างใด จึงไม่อาจรับฟังว่าการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดอันจะต้องรับผิดชอบโจทก์ได้

สิ่งที่ไม่ถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์

- มาตรา ๖ วรรคสอง -- การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ วิธีใช้หรือวิธีทำงาน แนวความคิด หลักการ การค้นพบ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์
- มาตรา ๗ สิ่งต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (1) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
- (2) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย
- (3) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น
- (4) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ
- (5) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (1) ถึง (4) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

ข้อสังเกต

- การนำงานที่ไม่มีลิขสิทธิ์ เช่น ข่าวประจำวัน มาทำเป็นบทวิเคราะห์ข่าว หรือนำคำพิพากษามาย่อและหมายเหตุ ถือว่ามีกรรมสิทธิ์สร้างสรรค์งานแล้ว ถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์
- คำแปลและการรวบรวมตามมาตรา ๗ (๑) ถึง (๔) จะถือว่าไม่ใช่งานอันมีลิขสิทธิ์ถ้ากระทำโดยหน่วยงานรัฐ แต่หากกระทำโดยเอกชน อาจจะเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ได้
- การรวบรวมคำพิพากษาโดยหน่วยงานรัฐอันจะถือว่าเป็นงานไม่มีลิขสิทธิ์ ต้องเป็นการคัดลอกทั้งฉบับ หากเป็นการนำมาคัดเลือก ย่อ และจัดลำดับหมวดหมู่ แม้จะทำโดยหน่วยงานรัฐ ก็อาจเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ได้

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้สร้างสรรค์

- การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้สร้างสรรค์ มาตรา ๙- ๑๔
  - นายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน มาตรา ๙
  - ผู้ว่าจ้างตามสัญญาจ้างทำของ มาตรา ๑๐
  - ผู้ดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต มาตรา ๑๑
  - ผู้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใด มาตรา ๑๒
  - กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น มาตรา ๑๔

นายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน

- มาตรา ๙ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ได้ตามที่เห็นวัตถุประสงค์ แห่งการจ้างแรงงานนั้น
- ข้อตกลงเป็นอย่างอื่น ต้องทำเป็น “หนังสือ”
- หากงานที่ลูกจ้างสร้างสรรค์ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์แห่งการจ้าง นายจ้างก็ไม่มีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- เผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมถึงการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนด้วยการจำหน่ายด้วย เช่น จำหน่ายนวนิยาย
- นายจ้างมีสิทธิเพียงเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่านั้น ไม่มีสิทธิในการดัดแปลงงาน เช่น จะนำนวนิยายไปทำหนังไม่ได้

ผู้ว่าจ้างตามสัญญาจ้างทำของ

- มาตรา ๑๐ “งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้างบุคคลอื่น ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น”
- ข้อตกลงดังกล่าว กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ จึงสามารถตกลงด้วยวาจาก็ได้
- หากนายจ้างเป็นผู้รับจ้างจากผู้ว่าจ้าง แล้วนายจ้างมอบหมายให้ลูกจ้างไปสร้างสรรค์งานนั้น และไม่มีข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ถือว่าลิขสิทธิ์เป็นของผู้ว่าจ้าง เพราะถือว่าลูกจ้างสร้างงานในนามของนายจ้างซึ่งเป็นผู้รับจ้าง

คำพิพากษาฎีกาที่ 2189-2190/2548

- โจทก์ฟ้องจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพวาดนกของโจทก์ในหนังสือ “A Guide to the Birds of Thailand” โดยเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยการพิมพ์หนังสือเพิ่มเป็นจำนวน ๖๐,๐๐๐ เล่ม และนำไปพิมพ์เป็นปฏิทินแขวนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์
- ผู้ร้องสอดเป็นผู้จัดการมรดกนาย บ. ร้องสอดว่า นาย บ. ว่าจ้างโจทก์ทั้งสองให้วาดภาพนก ลิขสิทธิ์เป็นของนาย บ. ต่อมา ผู้ร้องสอดมอบลิขสิทธิ์ให้จำเลย ขอให้ศาลสั่งให้ลิขสิทธิ์เป็นของกองมรดกนาย บ.
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญากลาง พิพากษาให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

A guide to the Birds of Thailand

Boonsong Lekagul
Philip D. Round

Illustrated by
Mongkol Wongkalasin
Kamol Komolphalin

คำพิพากษาฎีกาที่ 2189-2190/2548

- ตามสัญญาจ้างแรงงานนั้นลูกจ้างต้องทำงานให้นายจ้างตามวัตถุประสงค์แห่งสัญญาจ้างแรงงานที่ตกลงกันโดยไม่จำเป็นต้องมีการตกลงกันโดยมุ่งประสงค์ต่อผลสำเร็จของกรางานอันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ หรือคิดค่าตอบแทนจากผลสำเร็จของกรางานที่ตกลงกันแต่อย่างใด นายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน**มีสิทธิบังคับบัญชามอบหมายและควบคุมกำกับกรางานของลูกจ้างให้ทำงานใด ๆ ภายใต้อัตนตลกลงเกี่ยวกับหน้าที่และสภาพกรางานนั้นได้**
- ส่วนสัญญาจ้างทำของนั้น ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างจะมีเจตนามุ่งประสงค์ต่อความสำเร็จของงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามข้อตกลงที่ว่าจ้างให้ทำกัน โดยถือเอาผลสำเร็จของกรางานที่ตกลงให้ทำกันนั้นเป็นสาระสำคัญ โดยผู้ว่าจ้างมิได้มีสิทธิบังคับบัญชาสั่งกรผู้รับจ้างแต่อย่างใด

คำพิพากษาฎีกาที่ 2189-2190/2548

- ศาลฎีกาพิพากษายกฟ้องโจทก์ โดยวินิจฉัยว่าสัญญาระหว่างโจทก์และนาย บ. เป็นสัญญาจ้างทำของ ลิขสิทธิ์จึงตกเป็นของนาย บ. ผู้ว่าจ้าง
  - บ. จะกำหนดเป็นวงค์ แล้วโจทก์จะวาดภาพนกในวงค์นั้นทั้งหมด หาก บ. เห็นว่าไม่ถูกต้อง และแจ้งให้โจทก์ทราบ ถ้าโจทก์เห็นด้วยก็จะแก้ไข แต่ถ้าไม่เห็นด้วยก็จะไม่แก้ไข อันเป็นการแสดงว่าโจทก์ทำงานวาดภาพโดยมีอิสระในการทำงานมาก มีใ้ออยู่ภายใต้การบังคับบัญชา
  - การเดินทางไปดูนกในสภาพตามธรรมชาติก็ยิ่งปรากฏว่าโจทก์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งผิดปกติวิสัยของผู้เป็นลูกจ้าง
  - ทั้งเมื่อโจทก์วาดภาพเพื่อประกอบการทำหนังสือแล้วเสร็จ โจทก์ก็ไม่ได้ทำการวาดภาพหรือทำงานกับ บ. อีก เห็นได้ว่าสภาพกรางานให้แก บ. ดังกล่าว จะมุ่งประสงค์ถึงความสำเร็จในการจัดทำหนังสือเป็นสำคัญ
  - การวาดภาพนกนี้ต้องใช้เวลานานหลายปี ต้องใช้ชากนกที่ บ. เก็บรวบรวมไว้จำนวนมาก และต้องเดินทางไปดูนกในสภาพธรรมชาติ กับยังต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม จึงอาจมีพฤติการณ์กรจ่ายค่าตอบแทนหรือกรจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทำงานเช่นเดียวกับกรจ้างแรงงานได้เช่นกัน

ผู้ดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

- มาตรา ๑๑ “งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมียุติสิทธิในงานที่ได้ดัดแปลงตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง”
- ดัดแปลง หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- (1) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้ความหมายรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรม หรือรวบรวมวรรณกรรม โดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่
- (2) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้ความหมายรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่
- (3) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้ความหมายรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรม ให้เป็นงานที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน
- (4) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้ความหมายรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติ ให้เป็นรูปสามมิติ หรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ
- (5) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้ความหมายรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสาน หรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

ข้อสังเกต

- หากนางงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมาดัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต
  - การดัดแปลงจะถือเป็นงานละเมิดลิขสิทธิ์
  - ผู้ที่ดัดแปลงไม่ได้ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าว และงานที่ดัดแปลงขึ้นถือเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์
- แต่หากการดัดแปลงนั้นได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น ได้รับอนุญาตจากผู้เขียนวรรณกรรมให้นำมาทำภาพยนตร์ ผู้ดัดแปลงจะมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่ได้ดัดแปลงขึ้น จึงสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นนำไปทำซ้ำเป็นวิดีโอซีดีได้ โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าของงานวรรณกรรมอีก
- อย่างไรก็ตาม สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์อาจกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์มีสิทธิในงานดัดแปลงเพียงใดก็ได้ และสิทธิของผู้รับอนุญาตจะถูกจำกัดเฉพาะสิทธิที่ระบุไว้ในสัญญาเท่านั้น เช่น เจ้าของงานวรรณกรรมอนุญาตให้นำเอานวนิยายไปสร้างเป็นภาพยนตร์ได้ ๑ ครั้ง เพื่อฉายตามโรงภาพยนตร์ภายใน ๗ ปี ดังนั้น ผู้รับอนุญาตจะนำภาพยนตร์ไปบันทึกเป็นวิดีโอเทปแล้วนำออกจำหน่ายหรือให้เช่าไม่ได้ เป็นการทำละเมิดลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๔๒/๒๕๔๗)

ข้อสังเกต

- การนำเอาพจนานุกรมมาใส่เสียงเป็นทอล์กกิ้ง ดิกชันนารี ถือเป็น การดัดแปลงงาน เมื่อไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (คำพิพากษาฎีกาที่ 8451/2551)
- การดัดแปลงจากงานที่มีอยู่แล้วซึ่งตกเป็นของสาธารณะ ผู้ดัดแปลงอาจจะได้รับลิขสิทธิ์ในงานที่ดัดแปลงได้
- แต่งานที่ดัดแปลงจะต้องแตกต่างจากงานที่มีอยู่แล้วในสาระสำคัญ หากนำงานที่มีอยู่แล้วมาเพิ่มเติมรายละเอียดเพียงเล็กน้อย ไม่ได้ใช้ความสามารถและจินตนาการของตนผูกลายขึ้นใหม่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ จึงถือเป็นการทำซ้ำงานที่ตกเป็นของสาธารณะแล้วเท่านั้น และไม่ใช่ว่าการดัดแปลงงานที่ตกเป็นของสาธารณะอันจะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์

คำพิพากษาฎีกาที่ 14580/2557

- “ลายผ้าทั้งเจ็ดเป็นการคลี่คลายรูปแบบผ้าโบราณ คือ การเอารูปแบบโบราณมาปรับเล็กน้อยใช้ตำแหน่งของลูกหรือลวดลายของผ้าตามความคิดที่ว่าลูกค้าหรือคนที่ใช้ผ้าดังกล่าวจะเป็นที่นิยม องค์กรประกอบและลายผ้าทั้งเจ็ดเป็นลายโบราณทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นลายคลี่คลาย ย่อหด ขยาย โยกย้าย ซึ่งในงานศิลปะหรืองานช่างถือว่างานดังกล่าวเป็นงานคลี่คลายไม่ใช่งานใหม่ งานใหม่ตามแนวคิดของศิลปะที่จะถือว่าเป็นงานสร้างสรรค์นั้นจะต้องมากกว่าร้อยละ 50 แต่ลายทั้งเจ็ดแตกต่างจากลายโบราณเดิมไม่เกินร้อยละ 10 จึงถือว่าเป็นลายคลี่คลายมากกว่า ลายผ้าทั้งเจ็ดหากไม่เคยเห็นมาก่อนไม่สามารถจินตนาการสร้างสรรค์ได้”
- “ดังนั้น การที่นางสาววิภาวรรณและนายอภิศเพียงแต่นำรูปแบบลายผ้ามาเลียนหรือประกอบเข้าด้วยกันแล้วเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมลายโบราณในส่วนขอรายละเอียดเพียงเล็กน้อยมีลักษณะเป็นการคัดลอกหรือเลียนแบบหรือทำซ้ำซึ่งลวดลายของผ้าที่มีมาแต่โบราณซึ่งตกเป็นงานสาธารณะแล้วเท่านั้น ไม่ได้ทำหรือก่อให้เกิดงานโดยเปลี่ยนรูปใหม่หรือปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ งานดังกล่าวจึงไม่ใช่งานดัดแปลงงานที่มีมาแต่โบราณซึ่งตกเป็นงานสาธารณะแล้วถึงขนาดที่เรียกได้ว่าเป็นงานสร้างสรรค์ประเภทงานศิลปะประยุกต์อันจะถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์”

ผู้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์

- มาตรา ๑๒ “งานใดมีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน หากผู้ที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานดังกล่าวขึ้นโดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ให้ผู้ที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่รวบรวมหรือประกอบเข้ากันตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน”

คำพิพากษาฎีกาที่ 6528/2546

- การนำภาพหรือข้อความมาจากแคตตาล็อกของผู้อื่นแล้วนำมาจัดเรียงขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดความสวยงามขึ้น จึงเป็นการปรับปรุงจากงานเดิมเพียงเล็กน้อย ยังไม่พอฟังว่า โจทก์ได้ใช้ความริเริ่มของตนเองเพียงพอจนเป็นส่วนสำคัญก่อให้เกิดงานรวบรวมขึ้น (คำพิพากษาที่ 6528/2546)
- “การที่โจทก์จัดทำเอกสารหมายเลข ๑.10 ในส่วนที่โจทก์อ้างว่าจำเลยทั้งสองทำซ้ำงานตามเอกสารหมายเลข ๑.10 ของโจทก์ตามตารางเปรียบเทียบเอกสารหมายเลข ๑.15 นั้น โจทก์ลอกเลียนมาจากแคตตาล็อกเอกสารหมายเลข ๑.3 ทั้งหมด มิได้มีส่วนใดที่จะถือได้ว่าโจทก์ได้ทำหรือก่อสร้างอันมีลักษณะสร้างสรรค์งานใหม่เลย ส่วนที่โจทก์อ้างว่าได้คัดเลือกและจัดลำดับภาพงานลิขสิทธิ์ของบริษัทฯ ดับเบิลยู. อัลเลน แอนด์ โค จำกัดใหม่นั้น ก็ได้ความว่าเป็นการจัดเรียงองค์ประกอบให้สวยงามขึ้นเท่านั้น จึงเป็นการปรับปรุงจากงานเดิมเพียงเล็กน้อย ยังไม่พอฟังว่า โจทก์ได้ใช้ความริเริ่มของตนเองเพียงพอจนเป็นส่วนสำคัญก่อให้เกิดงานรวบรวมขึ้น”

กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น

- มาตรา ๑๔ “กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร”
- ข้อตกลงเป็นอย่างอื่นต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร จะตกลงกันด้วยวาจาไม่ได้
- โจทก์รับราชการอยู่ที่ฝ่ายวิจัยและประเมินผล สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. มีหน้าที่โดยตรงในการประเมินผลการฝึกอบรม โจทก์ไม่มีหน้าที่จัดทำเอกสารหรือเขียนตำราทางวิชาการเพื่อใช้ในการฝึกอบรม และสำนักงาน ก.พ. ก็ได้มีคำสั่งให้หนังสือ "คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา" มีการจ่ายค่าตอบแทนให้ โจทก์เขียนหนังสือทั้งสองเล่มดังกล่าวนอกเวลาราชการ จึงไม่ถือว่าเป็นงานที่โจทก์ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในกรอบงานของโจทก์ (คำพิพากษาที่ 1908/2546)

โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์และมีลิขสิทธิ์ในแบบซุ้มประตูเมืองหรือไม่

- โจทก์และนาย ก. ได้ร่วมกันออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานโดยร่วมกันค้นประวัติของจังหวัด นครศรีธรรมราช ตรวจสอบและศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจุดเด่นของจังหวัด รวบรวมและจินตนาการเป็นร่างงานจิตรกรรม และปรับปรุงจนจำเลยที่ ๑ พึงพอใจ จำเลยไม่ได้โต้แย้งว่า โจทก์ไม่ได้เป็นผู้จัดทำ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า โจทก์เป็นผู้จัดทำแบบซุ้มประตูเมืองขึ้น
- งานซุ้มประตูเมือง โจทก์ได้ทำโดยได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์งานนั้นขึ้นมาแล้ว แม้การออกแบบจะเป็นไปตามนโยบายและแนวคิดของจำเลยที่ ๑ รวมทั้งมีการปรับแก้ไขแบบตามคำแนะนำของ จำเลยที่ ๑ แต่การคุ้มครองลิขสิทธิ์นั้นคุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด ไม่ได้คุ้มครองความคิด หรือแนวความคิด การที่โจทก์ปรับปรุงแก้ไขก็เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของจำเลยที่ ๑ เพื่อ โจทก์จะได้รับงานดังกล่าวจากจำเลยที่ ๑

โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์และมีลิขสิทธิ์ในแบบซุ้มประตูเมืองหรือไม่

- แม้ซุ้มประตูจะประกอบไปด้วยโบราณสถานของจังหวัดที่บุคคลทั่วไปรู้จักและมีการก่อสร้างมานานแล้ว แต่ การที่โจทก์เลือกโบราณสถานที่สำคัญมาเพียง ๕ รายการ ได้แก่ ศาลหลักเมือง พระเจ้าศรีธรรมมา ไศกราชและกำแพงเมือง พระบรมมหาราชู ศาลาพุทธสิหิงค์ และหอพระนารายณ์ และออกแบบ มุมมอง ลายเส้น และขนาดที่เหมาะสมกับซุ้มประตู แล้วปรับแต่งด้วยลายไทย ลายดอกไม้ ๑๒ นักษัตริ์ โจทก์ย่อมใช้ความวิริยะอุตสาหะในการออกแบบดังกล่าว
- เมื่อไม่ปรากฏว่าซุ้มประตูเมืองเกิดจากการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้ รับอนุญาต ย่อมถือว่าโจทก์เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานจิตรกรรมดังกล่าว

จำเลยทั้งสามละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่

- พิจารณาข้อเท็จจริงตามแบบของโจทก์และจำเลย เห็นได้ว่า **ประกอบไปด้วยรูปโบราณสถานของเมือง ๕ อย่าง เรียงลำดับจากซ้ายไปขวาเหมือนกัน ทั้งรายละเอียดรูปโบราณสถานก็มีลักษณะเหมือนกัน แม้แต่ต้นไม้ ประกอบซ้ายขวาของหอพระนารายณ์ยังมีข้างละ ๓ ต้นเท่ากัน, คานซุ้มประตูต่างมีลายไทย ๔ มุม วงกลม ล้อมรูป ๑๒ นักษัตร ทางซ้าย ๖ ตัว ทางขวา ๖ ตัว ตรงกลางแผ่นป้ายบรรทัดบนมีข้อความว่า “ยินดี ต้อนรับ” ส่วนด้านล่างมีข้อความว่า “เทศบาลนครศรีธรรมราช” เหมือนกันทุกประการ**
- การที่ผู้ฟ้องโจทก์และจำเลยที่ ๑ จะเหมือนกันทุกประการไม่ว่าจะเป็นการเลือกนำโบราณสถานมาใช้ ตำแหน่ง การจัดวาง รวมถึงองค์ประกอบต่างๆ เป็นไปได้ยากหากไม่ลอกเลียนกัน ข้อเท็จจริงจึงได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำซ้ำ ดัดแปลง งานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยไม่ได้รับอนุญาต
- จำเลยที่ ๒ ดำเนินการก่อสร้างตามแบบที่แนบท้ายเอกสารการประมูล ซึ่งเป็นไปตามที่จำเลยที่ ๑ หน่วยงานราชการ ประกาศต่อสาธารณะโดยเปิดเผย จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่รู้เห็นเกี่ยวกับการจัดทำแบบก่อสร้างแต่อย่างใด ทางนำสืบโจทก์ก็ไม่พบพยานหลักฐานที่แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ รับทราบว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ กรณีจึงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กระทำละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ (ฎ 1265/2563)

สิทธิในกรรมสิทธิ์

- มาตรา 18
- **ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าว**
- และมีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ดัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใด แก่งานนั้น จนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์
- และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ทายาทของผู้สร้างสรรค์มี สิทธิที่จะฟ้องร้อง บังคับตามสิทธิ ดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์
- ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

คำพิพากษาที่ 18527/2555

- จำเลย**แอบอ้างว่าโจทก์ได้ขายลิขสิทธิ์**ในงานเพลงจำนวน 142 เพลง ให้แก่จำเลยแล้วจำเลยจึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในเพลงจำนวนดังกล่าว จำเลยนำเพลงนั้นไปอนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์ตามสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ และที่จำเลยอ้างต่อบริษัทที่จัดเก็บลิขสิทธิ์เพลงของโจทก์ว่า เพลงที่จัดเก็บลิขสิทธิ์นั้นเป็นลิขสิทธิ์ของจำเลย กับการที่จำเลยได้ทำซ้ำและดัดแปลงงานเพลงจำนวน 15 เพลง อันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์แล้วผลิตเป็นซีดีส่งบันทึกเสียงเพลงออกจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์
- มิใช่การละเมิดสิทธิในธรรมสิทธิ (Moral right) เพราะจำเลย**ไม่ได้ดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อร้อง หรือ ทำนองเพลง ตามคำฟ้องให้ผิดแผกแตกต่างจากเนื้อร้องหรือทำนองเพลงที่โจทก์ได้แต่งขึ้นในลักษณะที่เป็นถ้อยคำหยาบคาย ลามก หรือให้ผิดเพี้ยนไปจากที่โจทก์ประสงค์จะสื่อสารไปถึงผู้ฟังเพลงแต่อย่างใด**
- ทั้งการกระทำดังกล่าวก็ถือไม่ได้ว่า เป็นการที่จำเลยใช้สิทธิของโจทก์ผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรมในอันที่จะแสดงว่าโจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าวโดยมิชอบเพราะ**จำเลยยังคงระบุในสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เพลงว่า โจทก์เป็นผู้แต่งคำร้องและทำนองเพลงดังกล่าวมิได้บิดเบือนว่า จำเลยเป็นผู้สร้างสรรค์งานเพลงนั้นขึ้นแต่อย่างใด**

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ มาตรา 19-26

- **อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ มาตรา 19-26**
  - ลิขสิทธิ์มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา 50 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย
  - กรณี**ผู้สร้างสรรค์ร่วม**ให้ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวมีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วมและมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา 50 ปีนับแต่**ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย**
  - ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนมีการโฆษณางานนั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุ 50 ปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ มาตรา 19-26

- กรณีผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคลให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้ามีการโฆษณาในงานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- กรณีผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้ามีการโฆษณาในงานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพให้มีอายุ 50 ปีนับแต่สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้ามีการโฆษณาในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- ลิขสิทธิ์ในงานศิลปะประยุกต์ให้มีอายุ 25 ปีนับแต่สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้ามีการโฆษณาในงานในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 25 ปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ข้อสังเกต

หากมีผู้สร้างสรรค์งานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง มาแล้ว 49 ปีจึงเพิ่งทำการโฆษณางานเป็นครั้งแรกงานนั้นก็ได้รับความคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรกรวมแล้วงานอันมีลิขสิทธิ์จะได้รับ ความคุ้มครองถึง 99 ปี

- จากกรณีข้างต้น ในกรณีที่มิได้มีการโฆษณางานและผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตายหลังจากสร้างงานยังไม่ถึง 50 ปี เช่นนี้ ลิขสิทธิ์ในลิขสิทธิ์ภายหลังจากผู้สร้างสรรค์งานถึงแก่ความตายยังคงมีอยู่ต่อไปจนครบ 50 ปีนับแต่สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น โดยสิทธิในลิขสิทธิ์ดังกล่าวจะตกทอดไปยังทายาท

- งานแพร่เสียงแพร่ภาพได้รับความคุ้มครองขณะที่มีการแพร่เสียงหรือแพร่ภาพอยู่ หากมีการบันทึกเสียงหรือบันทึกภาพและเสียงซึ่งงานแพร่เสียงแพร่ภาพนั้นไว้ สิ่งบันทึกไว้จะอยู่ในรูปของสิ่งบันทึกเสียงหรือภาพยนตร์ กรณีจึงไม่อาจมีการโฆษณางานแพร่เสียงแพร่ภาพโดยการนำสำเนาจำลองของงานออกจำหน่ายได้ ดังนั้น งานแพร่เสียงแพร่ภาพย่อมไม่อาจมีการได้มาลิขสิทธิ์โดยการโฆษณางานได้

- หากงานสร้างสรรค์ดังกล่าวได้พ้นกำหนดระยะเวลาคุ้มครองแล้ว ถึงเพียงมีการโฆษณางาน เช่นงานศิลปะประยุกต์มีระยะเวลาคุ้มครอง 25 ปีนับแต่สร้างสรรค์งาน หากพ้นระยะเวลา 25 ปีแล้ว แม้จะมีการโฆษณางานนั้นขึ้นก็ไม่ทำให้ศิลปะประยุกต์ที่สิ้นอายุแห่งการคุ้มครองไปแล้วกลับเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครอง 25 ปี นับแต่ที่ได้โฆษณา เพราะงานศิลปะประยุกต์ดังกล่าวตกเป็นงานสาธารณะไปแล้ว

การบรรยายฟ้องคดีอาญาต้องบรรยายฟ้องว่าอยู่ภายในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ มาตรา ๔, ๖, ๘, ๑๕, ๒๗, ๒๘, ๒๙, ๖๙, ๗๖ และสั่งจ่ายเงินค่าปรับกึ่งหนึ่งแก่ผู้เสียหาย
- จำเลยให้การรับสารภาพ
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญา พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗.. ให้รอการกำหนดโทษไว้ ๑ ปี
- โจทก์อุทธรณ์
- ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์
- โจทก์ฎีกา

การบรรยายฟ้องคดีอาญาต้องบรรยายฟ้องว่าอยู่ภายในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- องค์ประกอบความผิดที่วางงานอันมีลิขสิทธิ์ต้องอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมายนั้น ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๓๗ มาตรา ๑๙ หากผู้สร้างสรรค์เป็นบุคคลธรรมดาจักจะมีอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย หากผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคลจักจะมีอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นแต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุการคุ้มครองห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก
- การบรรยายฟ้องว่าผู้เสียหายซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์งานตามฟ้องมาเมื่อใดหรือมีการโฆษณางานนั้น ๆ ครั้งแรกเมื่อใด จึงเป็นส่วนสาระสำคัญมิใช่เพียงรายละเอียดที่โจทก์สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา
- โจทก์บรรยายฟ้องว่า ผู้เสียหายเป็นนิติบุคคลโดยเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรมทั้งคำร้องและทำนองงานสิ่งบันทึกเสียงที่บันทึกเสียงงานดนตรีกรรม และงานโสตทัศนวัสดุประกอบด้วยลำดับภาพและเสียงแบบคาราโอเกะในเพลงจำนวน ๑ เพลงรายการชื่อเพลง ชื่อศิลปิน บริษัทผู้สร้างสรรค์ และวันที่ประกาศโฆษณาครั้งแรกที่ประเทศไทย ปรากฏรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายเอกสารท้ายฟ้อง

การบรรยายฟ้องคดีอาญาต้องบรรยายฟ้องว่าอยู่ภายในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

- แต่เมื่อพิจารณาเอกสารท้ายฟ้องดังกล่าวแล้ว คงปรากฏรายละเอียดเพียงชื่อเพลง คำขึ้นต้น ผู้แต่งเนื้อร้อง ผู้แต่งทำนอง อัลบั้ม/ชุด วันสิ้นสุดสัญญา ประเภทของงานที่จัดเก็บ สถานะเพลง และบริษัท ซึ่งในหัวข้อวันสิ้นสุดสัญญาของแต่ละเพลงมีการระบุข้อความเพียง "อนุญาตตลอดอายุลิขสิทธิ์" โดยไม่มีรายละเอียดทั้งในการบรรยายฟ้องหรือเอกสารท้ายฟ้องดังกล่าวว่าผู้เสียหายซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์งานดังกล่าวเมื่อใด หรือมีการโฆษณางานหรือไม่ หากมีการโฆษณางานผู้เสียหายโฆษณาครั้งแรกเมื่อใด ย่อมเป็นฟ้องที่ไม่มีข้อเท็จจริงในส่วนที่แสดงให้เห็นว่าลิขสิทธิ์ดังกล่าวอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่
- จึงเป็นฟ้องที่ขาดองค์ประกอบความผิด อันเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งฯ มาตรา ๒๖ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔(๕) แม้จำเลยรับสารภาพก็ไม่อาจลงโทษจำเลยได้
- ฎีกาที่ 2036/2564

ฎีกา 5756/2551

- คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องกล่าวอ้างว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่นำภาพตัวการ์ตูนโดราเอมอนมาดัดแปลงเป็นงานศิลปะ ใช้ประยุกต์กับวัสดุสิ่งของ เครื่องใช้ เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและนำมาใช้ประโยชน์ทางการค้า ลักษณะงานตามฟ้องจึงเข้าลักษณะเป็นงานศิลปะประยุกต์
- งานของผู้เสียหายมีการโฆษณาครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2512 ที่ประเทศญี่ปุ่น ดังนั้น เมื่องานศิลปะประยุกต์ตามมาตรา 22 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 บัญญัติไว้ว่าลิขสิทธิ์ในงานศิลปะประยุกต์ให้มีอายุ 25 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก เมื่องานตามฟ้องมีการโฆษณางานครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2512 งานดังกล่าวซึ่งมีอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ 25 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรกจึงมีอายุการคุ้มครองอยู่ถึงเพียงวันที่ 1 ธันวาคม 2537
- ขณะเกิดเหตุตามฟ้องคดีนี้ในวันที่ 3 สิงหาคม 2549 งานที่นำภาพตัวการ์ตูนโดราเอมอนมาดัดแปลงเป็นงานศิลปะ ใช้ประยุกต์กับวัสดุสิ่งของ เครื่องใช้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและนำมาใช้ประโยชน์ทางการค้าตามฟ้องจึงไม่มีลิขสิทธิ์อีก ต่อไป การกระทำของจำเลยจึงไม่อาจเป็นความผิดตามฟ้อง

ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ใน “ข่าว”

- โจทก์ฟ้องว่า เป็นนิติบุคคลให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแบบประมวลผลทันที (real time) โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ บทวิเคราะห์ข่าว โดยนำออกเผยแพร่ผ่านโปรแกรม A จำเลยทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์จำนวน ๑๓๕ ฉบับ เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตเผยแพร่แก่ลูกค้าจำเลยผ่านโปรแกรม B เพื่อประโยชน์ทางการค้า จำเลย ขอเรียกค่าเสียหาย ๒๐๐ ล้านบาท
- จำเลยให้การว่า ข้อมูลข่าวเป็นเพียงข่าวสาร ไม่มีชั้นความวิริยะอุตสาหะหรือสร้างสรรค์เพียงพอที่จะได้รับความคุ้มครอง, เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของลูกจ้างโจทก์, ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ได้อนุญาตให้ลูกจ้างโจทก์นำบทสัมภาษณ์ไปดัดแปลง จำเลยไม่ได้ละเมิดลิขสิทธิ์ ขอให้อย่าฟ้อง

ทางนำสืบของโจทก์และจำเลย

- โจทก์นำสืบว่า
  - โจทก์กำหนดเนื้อหาว่าข้อมูลข่าวแต่ละวันควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง และกำหนดช่วงเวลาออกเผยแพร่ให้บริการ
  - โจทก์วิเคราะห์หัวข้อบทความ สัมภาษณ์ขอข้อมูล และนำข้อมูลดิบมาวิเคราะห์เรียบเรียง และตรวจสอบก่อนเผยแพร่
  - ลูกจ้างโจทก์มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถ ต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าข้อมูลใดถูกต้องเชื่อถือได้หรือไม่
  - ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความเชี่ยวชาญพิเศษในงาน และต้องตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา การอ้างอิงก่อนเผยแพร่
- จำเลยนำ สืบว่า
  - จำเลยนำข้อมูลมาจากบริษัท T ซึ่งอนุญาตให้จำเลยเผยแพร่ โดยบริษัท T เป็นสมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ข้อมูลจากโจทก์
  - ข้อมูลของโจทก์มีลักษณะเป็นข่าวสารประจำวัน หรือข้อเท็จจริง
  - มิได้ใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา วิริยะอุตสาหะเพียงพอที่จะเป็นงานสร้างสรรค์ที่ได้รับความคุ้มครอง ตามนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๑๐/๒๕๕๓

ศาลทรัพย์สินทางปัญญากลาง

- งานตามฟ้องเป็นงานวรรณกรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่?
  - ระดับความสร้างสรรค์ต้องประกอบไปด้วยทั้งปริมาณ และคุณภาพ ดังนั้น สลากปิดชวดยา จึงเป็นข้อความที่ไม่เป็นลิขสิทธิ์ ฎ ๘๗๖/๒๕๕๖
  - ข้อมูลข่าวจะมีลิขสิทธิ์หรือไม่ในส่วนที่เป็นเนื้อหาแห่งข่าวหรือข้อเท็จจริงไม่ใช่งานอันมีลิขสิทธิ์ แต่การรวบรวมข้อเท็จจริงหรือเนื้อหาแห่งข่าวหากมีการใช้ทักษะ แรงงาน และดุลพินิจ ก็อาจมีลิขสิทธิ์ได้
  - เมื่อพิจารณาการลงทุน ระยะเวลา ปริมาณ และคุณภาพ เห็นว่างานที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นงานวรรณกรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญากลาง

- จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์หรือไม่?
  - การละเมิดลิขสิทธิ์ก็ต้องพิจารณาทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณที่ละเมิดเช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์
  - กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด ไม่ได้คุ้มครองตัวความคิด บุคคลใดๆ จึงอาจนำโครงเรื่องหรือข้อเท็จจริงในวรรณกรรมไปใช้โดยหากไม่ได้คัดลอกตัวอักษรที่ร้อยเรียงเป็นวรรณกรรม ย่อมไม่ละเมิดลิขสิทธิ์
  - จำเลยที่ ๑ คัดลอกงานของโจทก์เป็นบางส่วนเท่านั้น ไม่ได้คัดลอกมาทั้งหมด และส่วนที่คัดลอกเป็นเพียงข้อเท็จจริงหรือข่าวประจำวัน ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่ในงานในแผนวรรณคดี ทั้งจำเลยที่ ๑ ได้แสดงการรับรู้ถึงแหล่งข้อมูลข่าว
  - การกระทำจำเลยจึงไม่ถึงขนาดปริมาณหรือคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์ พิพากษายกฟ้อง

ฎีกาที่ 8313/2561

• ประเด็นแรก: โจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่?

- งานของโจทก์เกิดจากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์กลั่นกรองแล้วเรียบเรียงเป็นบทความ บทสัมภาษณ์ และบทวิเคราะห์ จึงไม่ใช่เพียงการนำเสนอข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงต่างๆที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารเท่านั้น
- มีการใช้ความวิริยะอุตสาหะ สติปัญญา และแรงงานของผู้สร้างสรรค์ในขนาดหรือระดับที่เหมาะสมแก่สภาพของงานที่สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนมีการใช้วิจารณ์จากประสบการณ์ในการวิเคราะห์ตามควรแก่สภาพของงานด้วยความคิดริเริ่มของตัวผู้สร้างสรรค์เอง
- พนักงานโจทก์มีข้อตกลงให้ผลงานลิขสิทธิ์ตกเป็นของโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้าง
- โจทก์จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวได้

ฎีกาที่ 8313/2561

• ประเด็นที่สอง: จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์หรือไม่?

- โจทก์มีข้อตกลงกับบริษัท T จำกัด ห้ามมิให้บริษัท T จำกัด อนุญาตช่วงให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในบริการของโจทก์ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากโจทก์
- จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ให้บริการข้อมูลการเงินผ่านอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกับโจทก์ และเคยขออนุญาตใช้สิทธิในข้อมูลโจทก์มาก่อน จึงน่าจะเชื่อว่าจำเลยที่ ๑ รู้หรือมีเหตุควรรู้ว่าบริษัท T จำกัด ไม่มีสิทธินำข้อมูลโจทก์มาให้จำเลยที่ ๑ เผยแพร่ และรู้ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์โจทก์
- จำเลยที่ ๑ เรียกเก็บค่าบริการจากสมาชิกในการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๑ รับข้อมูลจากบริษัททันหุ้น จำกัด แล้วนำมาเผยแพร่ในโปรแกรมบิสนิวส์ จึงเป็นการทำซ้ำและเผยแพร่ต่อสาธารณชนงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์โจทก์เพื่อหากำไร
- พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์

- สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์
  - สิทธิทางเศรษฐกิจ
  - สิทธิทางธรรมสิทธิ

สิทธิทางเศรษฐกิจ (มาตรา 15)

- สิทธิทางเศรษฐกิจ
  - ทำซ้ำหรือดัดแปลง
  - เผยแพร่ต่อสาธารณชน
  - สิทธิในการจำหน่าย หมายถึง สิทธิในการจำหน่ายครั้งแรกเท่านั้น (exhaustion of rights)
  - ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไลต์ทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง
  - ให้ประโยชน์อันเกิดแต่งานอันมีลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น เช่น นางานอันมีลิขสิทธิ์ออกแสดง โดยเก็บค่าตัวเข้าชม
  - สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไลต์ทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง

การอนุญาตให้ใช้สิทธิ

- มาตรา 16 ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้อนุญาตให้ผู้ใดใช้สิทธิ ตามมาตรา 15 (5) ย่อมไม่ตัดสิทธิ ของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้ สิทธินั้นได้ด้วย เว้นแต่ในหนังสืออนุญาตได้ระบุเป็นข้อห้ามไว้
- ประเภทของสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์มี 3 ประเภท
  - สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ไม่เด็ดขาด (non-exclusive copyright licensing agreement)
  - สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียว (sole licensing agreement)
  - สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เด็ดขาด (exclusive copyright licensing agreement)

การโอนลิขสิทธิ์

- การโอนลิขสิทธิ์
- มาตรา 17 ลิขสิทธิ์นั้นย่อมโอนให้กันได้
เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลา หรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้
การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนด ระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนด ระยะเวลาสิบปี

คำพิพากษาที่ 13878/2556

- หากเจ้าของลิขสิทธิ์โอนลิขสิทธิ์ให้ผู้อื่นแล้ว เจ้าของลิขสิทธิ์**ไม่สามารถใช้ลิขสิทธิ์นั้นได้อีกต่อไป และไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์ได้อีก** เพราะลิขสิทธิ์ของตนได้โอนเป็นของผู้รับโอนแล้ว แต่หากเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์แล้ว เจ้าของลิขสิทธิ์ยังคงมีสิทธิในการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ได้อยู่ และสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ของตนได้ด้วย โดยผู้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์จะสามารถใช้ลิขสิทธิ์ได้เฉพาะภายในขอบเขตที่กำหนดในสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เท่านั้น
- การตีความการแสดงเจตนาในการทำสัญญาขายลิขสิทธิ์ว่าเป็นสัญญาโอนลิขสิทธิ์เพลงหรือสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ต้อง**ฟังเสียงถึงเจตนาอันแท้จริงของคู่สัญญา**ยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษรที่ปรากฏในสัญญาดังกล่าว ตาม ป.พ.พ. มาตรา 171 โดยต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ต่างๆที่คู่สัญญาปฏิบัติต่อกันภายหลังจากทำสัญญา ไม่ใช่ยึดถือเพียงข้อสัญญาเท่านั้น
- เจ้าของลิขสิทธิ์ทำสัญญาฉบับแรกโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดของตนโดยมีค่าตอบแทนให้แก่โจทก์ แต่ต่อมาเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ทำสัญญาฉบับที่สองโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดให้แก่บริษัท ม. ซึ่งมีโจทก์เป็นกรรมการผู้มีอำนาจอีก ดังนี้ **เจ้าของลิขสิทธิ์จึงมีเจตนาในการทำสัญญาฉบับแรกเพื่ออนุญาตให้โจทก์ใช้ลิขสิทธิ์เท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาโอนลิขสิทธิ์ให้โจทก์แต่อย่างใด** คำพิพากษาที่ 13878/2556

คำพิพากษาฎีกาที่ 7713/2540

- หนังสือสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์ที่**เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้ซื้อนำนวนิยายไปสร้างภาพยนตร์เพียงครั้งเดียวเท่านั้น** ไม่ใช่การโอนลิขสิทธิ์โดยเด็ดขาด
- เมื่อผู้ซื้อลิขสิทธ์ินวนิยายไปสร้างเป็นภาพยนตร์ออกเผยแพร่ไปแล้ว สิทธิของผู้ซื้อในการนำนวนิยายอันมีลิขสิทธิ์ไปสร้างเป็นภาพยนตร์จึงสิ้นสุดลง **ผู้ซื้อไม่สามารถโอนสิทธิหรืออนุญาตให้ผู้อื่นนำนวนิยายไปสร้างภาพยนตร์ได้อีก** ขณะที่ผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในนวนิยายสามารถอนุญาตให้ผู้ใดนำนวนิยายไปสร้างเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ได้
- อย่างไรก็ตาม หนังสือสัญญาซื้อขายลิขสิทธ์ิมีข้อความที่ทำให้ผู้ซื้อเชื่อว่าตนได้รับโอนลิขสิทธิ์ในนวนิยายแล้ว การที่ผู้ซื้ออนุญาตให้ผู้อื่นนำนวนิยายไปสร้างเป็นภาพยนตร์ **จึงเป็นการกระทำโดยสุจริต ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อเจ้าของลิขสิทธิ์**

การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (มาตรา 27-30)

มาตรา 27 การกระทำความผิดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำความผิดดังต่อไปนี้

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรา 28 การกระทำความผิดอย่างหนึ่งแก่ **สัตตภัณฑ์ อนุสรณ์ หรือสิ่งบันทึกเสียง**อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ทั้งนี้ ไม่ว่าในกรณีที่เป็นเสียงและหรือภาพ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำความผิดดังต่อไปนี้

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

ข้อสังเกต

- **มาตรา 27 มีใช้บทบัญญัติทั่วไป**ของการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่เป็นบทบัญญัติที่ใช้กับงานวรรณกรรม ดนตรีกรรม นาฏกรรม งานศิลปกรรม และงานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะอันมีลิขสิทธิ์
- ผู้เขียนหนังสือวรรณกรรม และอ่านวรรณกรรมดังกล่าวลงในซีดีเป็น “สิ่งบันทึกเสียง” เช่นนี้ หากมีผู้ซื้อหนังสือและซีดีไป **ผู้ซื้อย่อมสามารถนำหนังสือออกให้เข้าได้ แต่จะนำซีดีออกให้เข้าไม่ได้** เพราะละเมิดลิขสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์

การละเมิดงานแพร่เสียงแพร่ภาพ

มาตรา 29 การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานแพร่เสียงแพร่ภาพอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 15 (5) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำสื่อทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- (2) แพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- (3) จัดให้ประชาชนฟังและหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพ โดยเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นในทางการค้า

ข้อสังเกต

- การจัดทำสื่อทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง ได้แก่ การบันทึกภาพและเสียงจากรายการทางโทรทัศน์ลงในวีดีโอเทปหรือวีซีดี หรือบันทึกเสียงจากรายการทางวิทยุลงในเทปคาสเซ็ท หรือซีดี
- การจัดทำงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ได้แก่ การที่ผู้จัดทำมีอุปกรณ์ในการแพร่เสียงแพร่ภาพเช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ และดำเนินการแพร่เสียงแพร่ภาพโดยกระทำต่อสัญญาณแพร่เสียงแพร่ภาพอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต
- การแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ได้แก่ กรณีสมาชิกเคเบิลทีวีได้รับสัญญาณภาพและเสียงจากสถานีโทรทัศน์เพียงเครื่องเดียว แล้วหาอุปกรณ์มาดึงเอาสัญญาณไปยังเครื่องรับโทรทัศน์เครื่องอื่นๆ
- การจัดให้ประชาชนฟังและหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ก็ต่อเมื่อมีการเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นจากการจัดให้ฟังและชมด้วย ถ้าเป็นการให้ประชาชนชมฟรี ไม่เสียเงิน ก็ไม่ถือว่าเป็นการละเมิด เช่น การเปิดการแข่งขันฟุตบอลในร้านอาหารโดยไม่ได้เรียกเก็บค่าเข้าชมเพิ่มเติม เป็นต้น

การละเมิดโปรแกรมคอมพิวเตอร์

มาตรา 30 การกระทำความใดอย่างหนึ่งแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 15 (5) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำความดังต่อไปนี้

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

การละเมิดขึ้นรอง

มาตรา 31 ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำความใดอย่างหนึ่ง แก่งานนั้น **เพื่อหากำไร** ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำความดังต่อไปนี้

- (1) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์
- (4) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นต้น V การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นรอง

- เจ้าของลิขสิทธิ์ มีสิทธิเพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ แต่ไม่ใช่การผลิต (กฎหมายคุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด ไม่ใช่ความคิด)
- ในทางทฤษฎี หากบุคคลสองคนต่างริเริ่มสร้างสรรค์งานขึ้นด้วยตนเอง โดยมีได้ลอกเลียนหรือทำซ้ำงานของผู้อื่น แม้งานทั้งสองจะมีความเหมือนกัน ก็ไม่ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์
- การทำซ้ำ ต้องมี 1. การเข้าถึงงาน (accessibility) 2. ความเหมือนกันอย่างมาก (substantial similarity)
- การพิสูจน์ว่าผู้ละเมิดจงใจละเมิดลิขสิทธิ์นั้นเป็นไปได้ยากเนื่องจากการคุ้มครองลิขสิทธิ์เป็นการคุ้มครองอัตโนมัติ จึงต้องมีหลักความรับผิดเด็ดขาด (strict liability) หมายถึง ผู้กระทำต้องรับผิดแม้จะไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อ

ข้อสังเกต

- การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นต้น เช่น การทำซ้ำ การดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน **จึงไม่จำเป็นต้องพิสูจน์เจตนาในการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นอีก**
- แต่การละเมิดลิขสิทธิ์ขั้นรอง คือ การกระทำต่อสำเนางานที่ทำขึ้นโดยละเมิด ซึ่งผู้ที่ทำผิดไม่ได้เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์มาก่อน จึงอาจจะเข้าใจว่างานดังกล่าวเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ก็ได้ ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดในมาตรา 31 ให้ผู้กระทำผิดขั้นรองต้อง **มีเหตุอันควรรู้** ว่างานนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ และ **ต้องกระทำเพื่อหากำไรเท่านั้น**
- การนำงานที่มีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงของผู้อื่นมาทำซ้ำอีกที จะเป็นความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่?

คำพิพากษาฎีกาที่ 9926/2560

- ในส่วนที่เกี่ยวกับการแปลงสัญญาณแบบแอนาล็อกเป็นสัญญาณแบบดิจิทัลและในส่วนที่มีการบันทึกสัญญาณที่แปลงเป็นข้อมูลดิจิทัลแล้วในระบบคอมพิวเตอร์นั้น ก็เพื่อส่งสัญญาณต่อไปโดยทันที (Live) อันเป็นการกระทำแก่งานแพร่เสียงแพร่ภาพของโจทก์ โดยมีลักษณะเป็นการจัดทำงานแพร่เสียงแพร่ภาพต่อจากการแพร่เสียงแพร่ภาพของโจทก์โดยตรง
- การที่มีการรับสัญญาณแบบแอนาล็อกจากโจทก์แล้วแปลงสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลเพื่อบันทึกในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ลูกค้ารับชมได้ในภายหลังในลักษณะชมย้อนหลังได้ (video on demand) ในกรณีนี้มีลักษณะเป็นการทำซ้ำงานภาพยนตร์ ขณะเดียวกันก็เป็นการจัดทำไฮต์ทึคส์นวัตสดจากงานแพร่เสียงแพร่ภาพของโจทก์ด้วย และเมื่อมีการนำออกแพร่เสียงแพร่ภาพในลักษณะชมย้อนหลังได้ตามความต้องการของสมาชิกที่เรียกชมในภายหลัง จึงเป็นการขาย เสนอขาย และเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานไฮต์ทึคส์นวัตสด ที่มีภาพยนตร์ที่มีลิขสิทธิ์ของโจทก์บันทึกอยู่ อันได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ด้วยเช่นกัน

การเปิดเพลงในร้านอาหาร

- โจทก์ต้องบรรยายฟ้องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการหาทำไรโดยตรงของจำเลยจากการให้ลูกค้าได้ร้องเพลงคาราโอเกะดังกล่าวโดยการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากลูกค้าในการร้องเพลงหรือเรียกเก็บเพิ่มรวมไปกับค่าอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งข้อเท็จจริงในส่วนนี้หาใช่รายละเอียดที่โจทก์อาจนำสืบได้ในชั้นพิจารณาใหม่ เมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวอันเป็นองค์ประกอบตามความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 70 วรรคสอง ประกอบมาตรา 31(2) แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ก็มีอาจลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาที่ 8220/2553, คำพิพากษาฎีกาที่ 4303/2560)
- การวางตู้คาราโอเกะในร้านอาหารยังไม่ถือว่าเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพราะคาราโอเกะแบบหยอดเหรียญนั้นจะต้องมีลูกค้ามาหยอดเหรียญลงไปเครื่องดังกล่าวเสียก่อน จึงจะปรากฏเสียงและหรือภาพให้ร้องเพลงคาราโอเกะได้ หากไม่มีลูกค้าในร้านดังกล่าวคนใดหยอดเหรียญลงไปแล้ว ก็ย่อมไม่ปรากฏเสียงและหรือภาพงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย อันจะถือเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1412/2560)

ฎีกา 1412/2560 (เจ้าของตู้คาราโอเกะ)

- “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” หมายความว่า “ทำให้ปรากฏ ต่อสาธารณชนโดย...การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ...หรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น” ดังนั้น การจะเป็นความผิดฐานดังกล่าวได้ต้องมีการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนด้วยเสียงและหรือภาพ หรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง และโสตทัศนวัสดุอันมี ลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย แต่จากการบรรยายฟ้องของโจทก์ ดังกล่าวแสดงให้เห็นอยู่ในตัวว่าการเปิดเพลงจาก “คอมพิวเตอร์ ซึ่งบันทึกข้อมูลเพลงของผู้เสียหาย พร้อมอุปกรณ์เครื่องเสียง ซึ่งใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ดังกล่าว” หรือ “คาราโอเกะแบบ หยอดเหรียญ” นั้น จะต้องมีการนำค่านายหน้าไปลงใน เครื่องดังกล่าวเสียก่อน จึงจะปรากฏเสียงและหรือภาพให้ร้องเพลงคาราโอเกะได้หากไม่มีลูกค้ายื่นเงินในร้านอาหารดังกล่าวคนใดหยอดเหรียญลงไปแล้วก็ยอมไม่ปรากฏเสียงและหรือภาพงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย อันจะถือเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 ได้
- ลำพังเพียง แต่การนำเครื่องคาราโอเกะแบบหยอดเหรียญดังกล่าวไปติดตั้งในร้าน อาหาร ซึ่งอาจมีการทำงานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงเพลงอันมี ลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายโดยไม่ได้รับอนุญาตในเครื่องคาราโอเกะดังกล่าว ยังไม่ถือเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ฎีกา 5715/2562 (เจ้าของร้านอาหาร)

- โจทก์ฟ้องว่า จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์โดยเผยแพร่ต่อสาธารณชนงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียง โสตทัศนวัสดุของผู้เสียหาย โดยจำเลยเป็นผู้ประกอบการคาราโอเกะนำเพลง “ที่หนึ่งไม่ไหว” ที่มีผู้ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกเผยแพร่เพื่อให้บริการแก่ลูกค้าร้องเพลงภายในร้านอาหารของจำเลย ของให้ลงโทษตาม พรบ. ลิขสิทธิ์ มาตรา ๒๗, ๒๘, ๓๑, ๖๙, ๗๐..
- จำเลยให้การปฏิเสธ ต่อสู้ว่าจำเลยไม่ได้อยู่ในร้านขณะเกิดเหตุ จำเลยเป็นเจ้าของใบอนุญาตประกอบกิจการที่ติดอยู่ในร้านจริง แต่จำเลยได้แจ้งให้ผู้หญิงชื่อ “ฝน” ไปแล้ว ก่อนเกิดเหตุ
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญา ยกฟ้อง คืบของกลางให้เจ้าของ
- ศาลอุทธรณ์ชั้นฎีกาพิพากษายืน
- โจทก์ฎีกา

ฎีกา 5715/2562

- การอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นการอนุญาตเฉพาะตัว หากจำเลยไม่ประกอบกิจการแล้ว จำเลยต้องไม่นำใบอนุญาตให้ประกอบกิจการฯ มาติดตั้งไว้ที่ร้านที่จำเลยไม่เกี่ยวข้อง จำเลยจึงเป็นเจ้าของร้าน
- แม้ขณะเกิดเหตุจำเลยมีได้ยู่ร้าน แต่จำเลยในฐานะเจ้าของร้านที่ประกอบกิจการคาราโอเกะย่อมมีหน้าที่ตรวจตราดูแลและควบคุมการดำเนินการของร้านให้เป็นไปโดยเรียบร้อยไม่ขัดต่อกฎหมาย
- การที่จำเลยติดต่อให้เจ้าของตู้เพลงคาราโอเกะหยุดเหรียญที่มีเพลงที่ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์มาติดตั้งที่ร้านของจำเลย จำเลยย่อมอยู่ในวิสัยที่จะตรวจสอบได้ว่างานเพลงที่ติดตั้งในตู้คาราโอเกะเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ จำเลยจึงรู้หรือมีเหตุอันควรรู้งานดังกล่าวทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ผู้เสียหาย เมื่อมีการเปิดเพลงดังกล่าวจากตู้เพลงคาราโอเกะโดยแบ่งปันผลประโยชน์กัน จึงเป็นความผิดสำเร็จฐานเผยแพร่ต่อสาธารณชนงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่นเพื่อการค้า
- พิพากษากลับว่า จำเลยมีความผิดตาม พรบ. ลิขสิทธิ์ มาตรา ๓๑(๒) ประกอบมาตรา ๗๐ วรรคสอง

สิทธินักแสดง

- นักแสดง หมายความว่า ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำและผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด (มาตรา 4)
- มาตรา 44 นักแสดงย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตน ดังต่อไปนี้
- (1) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดงเว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว
- (2) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว
- (3) ทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือสิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับอนุญาต เพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าข่ายยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา 53

สิทธินักแสดง

- นักแสดงเป็นเพียงผู้แสดงตามบทหรือเป็นผู้ถ่ายทอดงานวรรณกรรมหรือนาฏกรรมหรือดนตรีกรรมไปสู่สาธารณะชน เช่น ผู้แสดงภาพยนตร์ละครโทรทัศน์ ละครเวที นักร้อง นักดนตรี นักเต้น นักร้อง นักเต้นบัลเลต์ ผู้แสดงละคร เป็นต้น
- และการแสดงของนักแสดงต้องกระทำต่อหน้าสาธารณะชนด้วย ดังนั้น การบันทึกเสียงร้องเพลงในห้องอัดเสียงซึ่งไม่ได้กระทำต่อหน้าสาธารณะชนจึงไม่ถือเป็นการแสดงที่จะทำให้นักแสดงได้สิทธิของนักแสดงตามกฎหมาย
- นางแบบเดินแฟชั่นโชว์แสดงแบบเสื้อต่อหน้าสาธารณะชนไม่ใช่นักแสดงเพราะมิใช่ผู้แสดงหรือผู้ซึ่งแสดงท่าทางตามบทวรรณกรรมหรือนาฏกรรมหรือดนตรีกรรมแต่เป็นเพียงผู้แสดงแบบเสื้อที่สวมใส่ต่อหน้าผู้ชมเท่านั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3332/2555

สิทธินักแสดง

- ผู้ใดนำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้ว หรือนำสำเนาของงานนั้น ไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณะชนโดยตรง ให้ผู้นั้นจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่นักแสดงในกรณีที่เกิดค่าตอบแทนไม่ได้ ให้อธิบดีเป็นผู้มีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทน(มาตรา 45)
- สิทธิของนักแสดงให้มีอายุ 50 ปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง ในกรณีที่มีการบันทึกการแสดงให้มีอายุ 50 ปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง(มาตรา 49)
- สิทธิของนักแสดงย่อมโอนให้แก่กันได้ โดยจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองก็ได้ ในกรณีที่นักแสดงมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป นักแสดงมีสิทธิโอนเฉพาะสิทธิส่วนที่เป็นของตนเท่านั้น การโอนโดยทางอื่นนอกจากทางมรดก ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้รับโอนและผู้โอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสามปี (มาตรา 51) ฎ 4590/2552

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

- ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ปรากฏในมาตรา 32 ถึงมาตรา 43
- ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 32 ถึง มาตรา 36 ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้
- (1) เป็นการกระทำต่าง ๆ ตามที่มาตรา 32 วรรคสอง และมาตรา 33 ถึง 36 บัญญัติไว้
- (2) การกระทำนั้นต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์
- (3) การกระทำนั้นต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์

ข้อยกเว้นทั่วไป ตามมาตรา 32

- มาตรา 32 การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จาก งานอันมีลิขสิทธิ์ ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
- (1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
- (2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท
- (3) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงาานั้น
- (4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงาานั้น
- (5) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
- (6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอนเพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
- (7) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร
- (8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

คำพิพากษาฎีกาที่ 5843/2543

- พฤติการณ์ที่จำเลยทำซ้ำโดยถ่ายเอกสารงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ไว้หลายชุดแล้วเก็บไว้ที่ร้านค้าของจำเลยซึ่งอยู่ในใกล้มหาวิทยาลัยซึ่งมีการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือของโจทก์และมีโอกาสที่จำเลยจะขายเอกสารที่ทำซ้ำขึ้นแก่นักศึกษาได้สะดวก
- เป็นการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยการถ่ายสำเนาเอกสารจำนวนหลายชุดไว้เพื่อขาย เสนอขาย และมีไว้เพื่อขายอันเป็นการที่จำเลยทำซ้ำขึ้นเองเพื่อการค้าและแสวงหาประโยชน์จากการขายสำเนางานที่จำเลยทำซ้ำขึ้นมา
- มิใช่การรับจ้างถ่ายเอกสารจากนักศึกษาที่ต้องการได้สำเนางานที่เกิดจากการทำซ้ำไปใช้ในการศึกษาวิจัยอันเป็นเหตุยกเว้นมิให้ถือว่าการทำซ้ำของจำเลยเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ มาตรา 32(1) แต่อย่างใด

คำพิพากษาฎีกาที่ 5469/2552

- การพิจารณาว่าการทำซ้ำดังกล่าวเข้าข่ายได้รับการยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่นั้น **ยอมต้องพิจารณาคุณภาพของงานที่ถูกละเมิดด้วย**
- แม้จำเลยจะทำซ้ำเพียงสองประโยคแรกของเพลง “สายชล” แต่ก็**เป็นท่อนที่เป็นส่วนสาระสำคัญ**ที่สาธารณชนจะจดจำได้ และยังมีชื่อเพลงปรากฏอยู่ในท่อนที่สองของเพลงด้วย ถือว่าเป็นการนำส่วนที่เป็นสาระสำคัญของเพลง “สายชล” ไปใช้ในภาพยนตร์ดังกล่าวแล้ว
- การนำเพลงสายชลไปใช้ในภาพยนตร์เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยมีจุดประสงค์ในการหากำไร และมีการจัดทำโฮสต์ทัศน์วีซีดีในรูปแบบวีซีดีและ DVD เพื่อจำหน่ายในเวลาต่อมา นับเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการค้าของจำเลยทั้งสองแล้ว
- จึงไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32 แต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10657/2559

- จำเลยทำซ้ำหนังสือแบบเรียนเล่มที่ ๑ ของโจทก์ เพียง ๒ หน้า จาก ๕๐ หน้า และทำซ้ำหนังสือแบบเรียนเล่มที่ ๒ ของโจทก์ จำนวน ๔ หน้า จาก ๕๐ หน้า ให้แก่นักเรียนจำนวน ๒๐ ถึง ๓๐ คนเท่านั้น แต่ในส่วนที่ทำซ้ำตั้งเป็นโจทก์ฝึกทักษะด้วยระบบลูกคิดโดยในแต่ละหน้าประกอบด้วยโจทย์หลายข้อ ซึ่งโจทย์แต่ละข้อผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะในการแสดงออกซึ่งความคิดของผู้สร้างสรรค์ในชั้นนั้น ๆ ดังนี้ ในทุก ๆ หน้าจึงเป็นส่วนสาระสำคัญของแบบเรียนดังกล่าว
- ทั้งโจทก์มิได้อนุญาตให้จำเลยทำซ้ำตำราเรียนของโจทก์ การที่จำเลยอ้างว่าทำซ้ำตำราเรียนบางส่วนเพื่อเป็นการฝึกทักษะจึงเป็นการกระทำนอกเหนือไปจากขอบเขตตามสัญญา โดยจำเลยประกอบกิจการโรงเรียนกวดวิชาซึ่งเป็นธุรกิจเพื่อหากำไร แม้จะเป็นการทำซ้ำโดยผู้สอนเพื่อประโยชน์ในการสอน แต่ก็เป็นการกระทำเพื่อหากำไรจากการประกอบกิจการโรงเรียนกวดวิชาของจำเลย จึงไม่เข้าข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32 วรรคหนึ่งและวรรคสอง (6)
- และโจทก์ได้รับค่าลิขสิทธิ์ซึ่งรวมอยู่ในรายได้จากการขายตำราเรียนให้นักเรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนของจำเลยเท่านั้น การที่จำเลยทำซ้ำตำราเรียนอันเป็นงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์แม้เพียงบางส่วนโดยมิได้ชำระค่าลิขสิทธิ์แก่โจทก์ และการกระทำดังกล่าวเป็นช่องทางให้นักเรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนของจำเลยไม่ต้องซื้อตำราเรียนจากโจทก์ ย่อมเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของโจทก์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง

ข้อยกเว้นสำหรับการอ้างอิง

- มาตรา 33 การกล่าว คัด ลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง
- เช่น การอ้างอิงงานของผู้อื่นในวิทยานิพนธ์ โดยมีการทำเชิงอรรถเพื่อรับรู้ความเป็นเจ้าของแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6525/2559

- จำเลยเก็บค่าเล่าเรียนหลักสูตรละ 22,000 บาท เอกสารที่ใช้ในประกอบการเรียนหลักสูตรนี้คือหนังสือคู่มือ แจกผู้เรียนหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสอบ “TOEFL” เนื้อหาในหนังสือคู่มือเป็นตัวอย่างข้อสอบเก่าของโจทก์ แม้จำเลยจะไม่ได้ค่าตอบแทนจากการจำหน่ายหนังสือคู่มือ แต่ก็ได้รับค่าตอบแทนในการสอนจากผู้เรียน ทั้งจำเลยเป็นเจ้าของและผู้ขออนุญาตดำเนินกิจการโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษดังกล่าว รายได้และผลกำไรจากการดำเนินกิจการนี้ย่อมตกอยู่กับจำเลย จึงเป็นการแสวงหากำไรแล้ว
- จำเลยทำซ้ำงานวรรณกรรมอันเป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์เป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอนแล้วนำไปแจกแก่ผู้เรียนในหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสอบ “TOEFL” ซึ่งจำเลยจัดสอนถึงวันละ 4 รอบ มีผู้เรียนจำนวนประมาณวันละ 80 คน จึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยที่ 1 ทำซ้ำงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์เพียงสำเนาเดียวเพื่อประโยชน์ในการสอนของตนแต่เป็นการทำซ้ำงานวรรณกรรมของโจทก์และแจกจ่ายแก่ผู้เรียนทุกคน ทั้งผู้ทำซ้ำเอกสารดังกล่าวคือจำเลยที่ 1 มีใช้ผู้เรียน และมีการทำซ้ำเกินกว่า 1 สำเนา จึงมิใช่การกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรไม่เข้าข่ายยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง วรรคสอง (1) (3) (6) และ (7)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6525/2559

- การนำเอาข้อสอบอันเป็นงานมีลิขสิทธิ์ของโจทก์มาทำซ้ำเป็นหนังสือคู่มือ นั้น เป็นส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญทั้งหมดของงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ทั้งฉบับ และมีปริมาณงานเป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นคัด ลอก หรือเลียนงานอันมีลิขสิทธิ์เพียงบางตอนตามสมควร อันจะเข้าข่ายยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๓
- ข้อความที่ปรากฏในหนังสือและแบบทดสอบว่า “An official TOEFL publication developed by ETS test specialists. Copyright c 1998 ETS. Unauthorized reproduction of this book is prohibited.” ก็เป็นข้อความที่ปรากฏอยู่ในเอกสารที่จำเลยทำซ้ำมาจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ อันเป็นข้อความที่โจทก์ประกาศแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์และแสดงเจตนาห้ามการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ดังกล่าวโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์เสียก่อน มิใช่การที่จำเลยแสดงความรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์แต่อย่างใด จึงยังถือไม่ได้ว่ามี การรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยจำเลย

ข้อยกเว้นสำหรับการกระทำของบรรณารักษ์

- มาตรา 34 การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุดซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้
- (1) การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น
- (2) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา

ข้อยกเว้นสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- มาตรา 35 การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้
- (1) วิจัยหรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (2) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (3) ดิจิตอล วิจัย หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (5) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควรโดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย
- (6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงาน ผลการพิจารณา ดังกล่าว
- (7) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
- (8) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่จำเป็นแก่การใช้
- (9) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิง หรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

คำพิพากษาฎีกาที่ 6592/2554

- ทำซ้ำแผ่นซีดีเพื่อยื่นต่อกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อให้ความเห็นชอบในการที่จำเลยนำตุ๊กต๋ไปดำเนินการทางการค้า ตามพรบ.ควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ เป็นการกระทำที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของผู้เสียหาย และไม่กระทบกระเทือนถึงลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายเกินสมควร ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ เข้าข่ายข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 35(6)

ข้อยกเว้นสำหรับการแสดงนาฏกรรมหรือดนตรีกรรม

- มาตรา 36 การนำงานนาฏกรรม หรือดนตรีกรรมออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความเหมาะสม โดยมีได้จัดทำขึ้น หรือดำเนินการเพื่อหากำไรเนื่องจากการจัดให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น และมีได้จัดเก็บค่าเข้าชมไม่ว่าโดยทางตรง หรือ โดยทางอ้อม และ นักแสดงไม่ได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณกุศล การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์ และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง
- เช่น สภากาชาดจัดคอนเสิร์ตเพื่อหาเงินซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ โดยไม่ได้เก็บค่าเข้าชม และนักร้องนักแสดงไม่ได้ค่าตอบแทนจากการแสดง

ข้อยกเว้นสำหรับงานศิลปกรรม

- มาตรา 37 การวาดเขียน การเขียนระบายสี การก่อสร้างการแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ การแพร่ภาพ หรือการกระทำใด ๆ ทำนองเดียวกันนี้ซึ่ง**ศิลปกรรมใด** **อันตั้งเปิดเผยประจำอยู่ในที่สาธารณะ** นอกจาก งานสถาปัตยกรรม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น
- มาตรา 39 การถ่ายภาพหรือการถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพซึ่งงานใด ๆ อันมีศิลปกรรมใด **รวมอยู่เป็นส่วนประกอบด้วย** มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น
- มาตรา 40 ในกรณีที่**ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมใดมีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วย** การที่ผู้สร้างสรรค์ คนเดียวกันได้ทำศิลปกรรมนั้นอีกในภายหลังในลักษณะที่เป็นการทำซ้ำบางส่วนกับศิลปกรรมเดิม **หรือใช้แบบพิมพ์ ภาพร่าง แผนผัง แบบจำลอง หรือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ใช้ในการทำศิลปกรรมเดิม** ถ้าปรากฏว่าผู้สร้างสรรค์ มิได้ทำซ้ำหรือลอกแบบ ในส่วน อันเป็นสาระสำคัญของศิลปกรรมเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

ข้อยกเว้นการสำหรับงานสถาปัตยกรรม

- มาตรา 38 การวาดเขียน การเขียนระบายสี การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ หรือ การแพร่ภาพ**ซึ่งงานสถาปัตยกรรมใด** มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสถาปัตยกรรมนั้น
- เช่น การวาดภาพอาคารมหานคร เป็นต้น
- มาตรา 41 **อาคารใดเป็นงานสถาปัตยกรรมอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ การบูรณะอาคารนั้นในรูปแบบเดิม** มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
- เช่น การบูรณะอาคารเนติบัณฑิตโดยการทำความสะดวก ซ่อมแซม และทาสี ให้อยู่ในรูปแบบเดิม

ข้อยกเว้นสำหรับงานลิขสิทธิ์ต่างๆในภาพยนตร์

- มาตรา 42 ในกรณีที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์ได้สิ้นสุดลงแล้ว มิให้ถือว่าการนำภาพยนตร์นั้น เผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุสิ่งบันทึกเสียง หรืองานที่ใช้จัดทำภาพยนตร์นั้น
- เช่น นำภาพยนตร์ที่หมดอายุการคุ้มครองมาฉาย แม้เพลงประกอบภาพยนตร์จะยังไม่หมดอายุการคุ้มครอง ก็ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรม

ข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ

- มาตรา 43 การทำซ้ำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการโดยเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือตามคำสั่ง ของเจ้าพนักงานดังกล่าวซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้และที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ มิให้ถือว่า เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง
- เช่น พนักงานอัยการทำสำเนางานวรรณกรรมของผู้เสียหายเพื่อใช้เก็บเป็นหลักฐานในแฟ้มคดี และเพื่อชักซ้อมการสืบพยาน

ข้อยกเว้นสิทธินักแสดง

มาตรา 53 ให้นำมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 36 มาตรา 42 และมาตรา 43 มาใช้บังคับแก่ สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม

- ข้อยกเว้นทั่วไป
- ข้อยกเว้นในการอ้างอิงงานของบุคคลอื่น
- ข้อยกเว้นการกระทำของบรรณารักษ์
- ข้อยกเว้นการแสดงนาฏกรรมหรือดนตรีกรรม
- ข้อยกเว้นสำหรับงานลิขสิทธิ์ต่างๆในภาพยนตร์
- ข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ

ข้อสอบ

- บริษัทไอเคมีย จำกัด จัดสัมมนาธุรกิจเรื่อง “กลยุทธ์การตลาดในต่างประเทศ” ที่โรงแรมแห่งหนึ่ง โดยเชิญนายกิตติ นักธุรกิจส่งออกที่ประสบความสำเร็จมาเป็นวิทยากรบรรยายเป็นเวลา ๒ ชั่วโมง และเรียกเก็บเงินค่าสัมมนาจากผู้เข้าร่วมสัมมนาคณะละ ๓,๐๐๐ บาท บริษัทไอเคมีย จำกัด ตกลงจ่ายค่าตอบแทนให้นายกิตติเป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท และนายกิตติตกลงให้บริษัทไอเคมีย จำกัด จัดทำซีดีบันทึกเสียงการบรรยายของนายกิตติเพื่อแจกให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๕๐๐ ชุด และเพื่อจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไปอีก ๓,๐๐๐ ชุด ในราคาชุดละ ๕๐๐ บาท โดยบริษัทไอเคมีย จำกัด ตกลงจะแบ่งรายได้จากการจำหน่ายซีดีนั้นให้แก่นายกิตติชุดละ ๑๐๐ บาท นายณรณักจัดรายการข่าวเศรษฐกิจทางวิทยุกระจายเสียงซึ่งได้เข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าวด้วยเห็นว่า การบรรยายของนายกิตติเป็นประโยชน์ จึงนำซีดีบันทึกเสียงการบรรยายของนายกิตติที่ได้รับแจกไปเปิดออกอากาศในรายการวิทยุของตนวันละ ๓๐ นาที เป็นเวลา ๔ วัน จนครบถ้วน โดยที่นายณรณักไม่ได้ขออนุญาตจากนายกิตติหรือบริษัทไอเคมีย จำกัด แต่อย่างใด
- ให้วินิจฉัยว่า การกระทำของนายณรณักดังกล่าวเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของนายกิตติและบริษัทไอเคมีย จำกัด หรือไม่ (ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ปี๒๕๔๗)

Thank you